

F. Kruusmäl, toim.
Eesti NSV Riiklik
Raamatukogu

2024

16. aastakäit

Artik number 15 top.

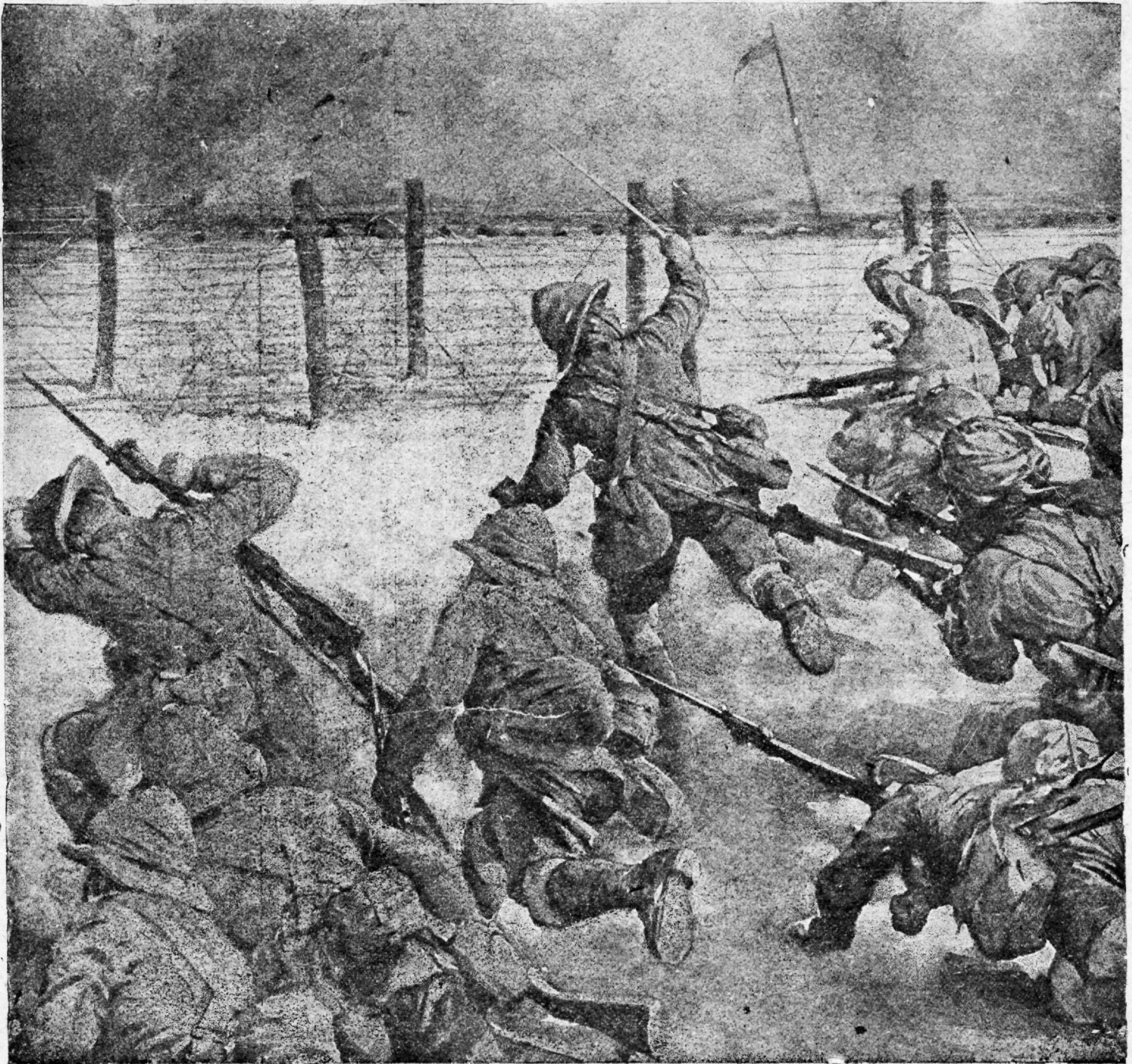

Meie Mats

Nr. 127.

Saupäeval, 21. (3. weebruaril) jaanuaril 1917.

Nr 127

Inglased tormijootsul.

Sarwitamata jäänud lühemad kirjatööd hävitatakse ära, kui mõnigi toge fiktsioonijärgne juure liitunud ei ole. Ruumi-
puudusel ajakirjas kirjastustuseid ei anta; vastuse saamiseks lisatagu postmark ehk postkaart ligi.

Sõda Afrikas. Sakslaste poolt üleskihitatud pärismaalased tungivad Portugalia asunduse peale.

Lüüginmaa.

Läbi kaljumägede ja tühja aasa
Peegeldades jõed jootsevad,
Kalgult to'ed kohisedes taasa
Kõitvad kiwirünataid.

Kuristikud haigutades vaatavad
Halli taeva poole ülesse,
Nende põhjal tarud saaki lootvad
Põgenedes alla redusse.

Ümber okaslike põesatiive
Madu pital loogal kõverdab,
Shus aga talveti kui ta suvel
Kõtkas tõrgel keerutab.

Imemaa, kui muinasline kuu,
Seda waadeldes ma mõtlen nii,
Maa, kus igal loomal ise tuju,
Keske teab, kas sin tüll elatfin?

W. Jürisson.

Sorosan — Lüüginmaa,
30. sept. 1916.

Kadunud poeg.

Elsbeth Borcharti roman. (Järg 10.)

„Muidugi, kallim.“ Proua Helmbrecht siltas oma mehe
otsaestit õrnalt. „Ei ole ka mingit põhjust muretsemiseks ja
hädaldamiseks — — — Inge tahtis ju nii — — tema peab
ka kõigeparemine teadma, mis ta teeb. — Süda on igati
eneise asi — — ja meil ei ole siin midagi ütelda. Niikõige aga
lähen ma Inge juure ja aitan tal pruutkleiti selga panna.“

Inge seisis juba täieste riidesepandult leset tuba.

Rasket siidist pifasabaline pruutkleit kattis tema saleidaid
liikmeid. Tema pead kroonis mirdipärg, mille küljest pikk,
lähipaistew loor alla rippus ja teda õrna pilwena ümbritses.
Rahwatuft näost paisisid suured tumedad silmad nagu tats
wäluwat tähte wälja. Suulte ümber mängis naeratus, oga
filmariisimetes särasid pisarad nagu lasteilgad rohukõrte
küljes.

„Ema, kes teda niimõõdi wälja oli ehtinud, ei suutnud
tema pealt filmi ära pöörata.“

Kui ilus tema lapp wälja paistis!

Balawaid palweid tema õnne pärast kandis ta siidames.
Seal koputati ukse pihta.

„Seener tõi ühe lastikese, mis praegu sinna oli toodud, sisse.
See oli pulmakink, nagu neid täna juba rohlestest kohale
oli jõudnud.“

Ütskõitelt astus Inge ema juure, kes parajaste lasti-
kese kaot awas.

„Ah!“

Peaaegu ühel ja seltsamal ajal kõlas ema ja tütre suust
see imestusehüüe.

Sull tumepunaseid, imeilusaid roosid lamas roheline
samb'a peal awatud lastikesele.

Inge wõttis rooside wahel pistetud kaardikese ja heitis
selle peale pilgu.

Seal hakkas ta korraga kogu kehast wärisema; ta waju-
tas hambad alumise huule sisse ja suutis ainult waewaga
walutarjatust tagasi hoida.

„Kelle käest, Inge?“ küsis proua Helmbrecht.

„Siin — — — loe!“

Wärisewa käega ulatas ta emale kaardikese.

„Charles Williams soowib tänaselt pidupäewaks õnne.“
Proua Helmbrecht heitis mureliku pilgu tütre peale, kes
pärani-silmil tühjusesse wahtis. Inge näis waimus sel sil-
mapilgul nagu teises ilmas wiibiwat; ta silmad olid iga-
juguise ilma ja läike kaotanud.

„Inge.“

Seal tuli ta jälle meelemärklusele.

Ema ega tütar polnud kumbki märganud, et Grunow
lühikese koputamise järele sisse oli astunud ja nüüd Inge
kõrwale seisis.

„Inge, minu armsam, mis asja üle sa ometi nii süga-
walt järele mõtled, et sa isegi oma peigmehe sisseastumist
ei kuule?“

Inge pööras enese kätke ümber ja ulatas talle oma kae
naeratuslega, mis mitte midagi ei kõnelenud.

Grunow aga nägi ainult tema ilusat kogu, tema magu-
sat, nõibuslikku nägu, mida loor pooleni kattis, ja kirgede-
jowastus wõttis tema üle wõimust.

„Inge, Inge, ma tahaksin sind enese wastu suruda, sind
suudelda — — — suudelda — — — sa oled nii ilus, aga
see pulmakleit ei luba mind seda kahjuks teha — — — ta
paneb minu kannatuse libeda proowi peale.“

Inge kuulis waewalt, mis Grunow kõneles. Ta pööras
oma silmad lastikesele olewate punaste rooside peale.

Grunow märkas seda.

„On need roosid — — — pulmakingiks, Inge?“ küsis ta.

„Jah, Hans.“

„Kellelt?“

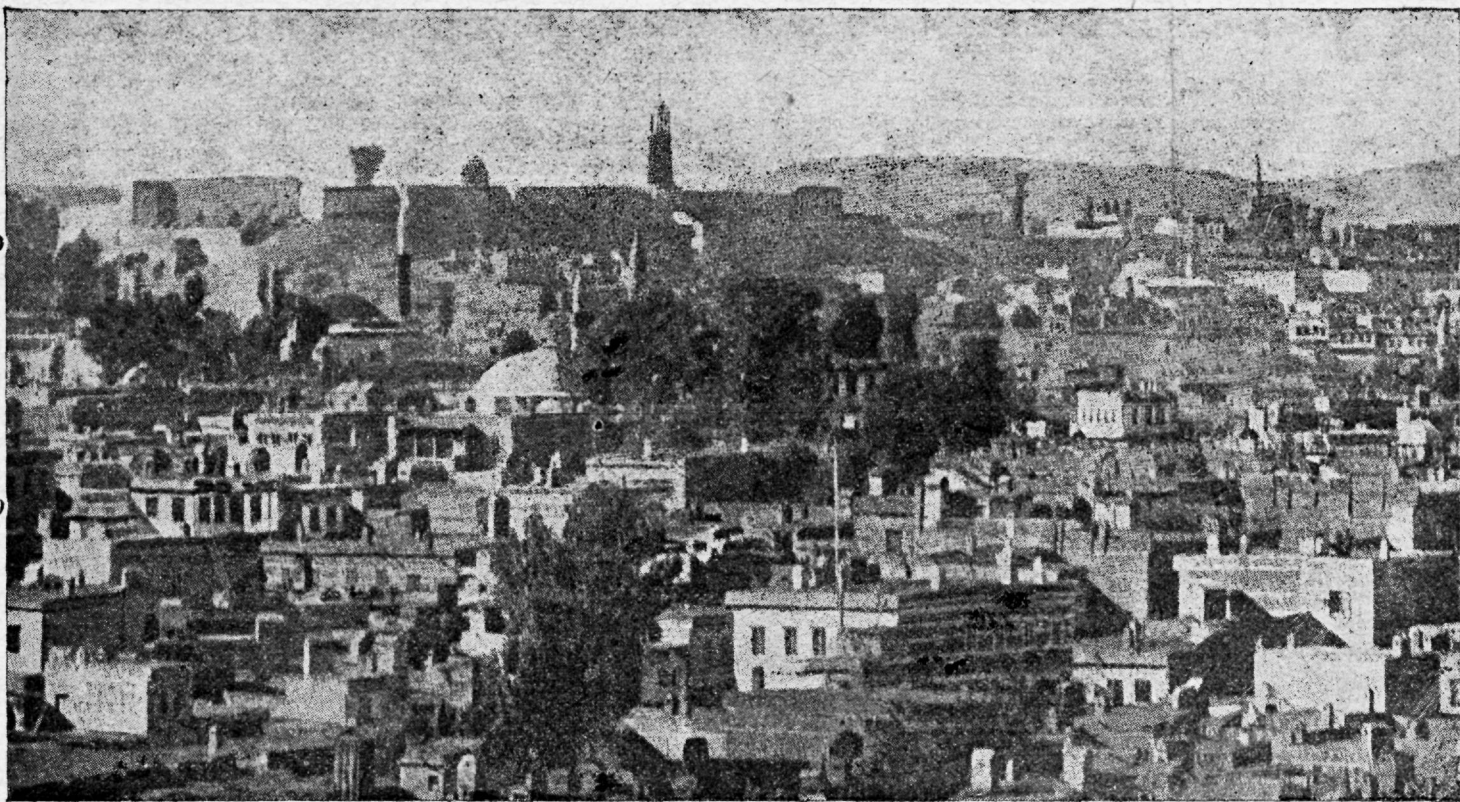
„Direktorilt — — — mister Williamsilt.“

„Ah, tema käest. Wõtad ta meie pidust osa?“

„Ei, ta pidi ühe tähtsa asja pärast selleks ajaks siit ära
reistma.“

Grunow naeratas wiisakalt.

„Ma kahetsen siidamest, et ma temaga tutwust ei saa
teha. Sinu isa on mulla-temast juba niipalju head kõnle-“

Gserum.

nud, et ma teda heameelega tundma õppida sooviksin. Ta pidawat hea asjatundja olema."

"Jah, seda ta on," tõendas Inge.

"Ka — — armastusevääriline?" nõkkis Grunow teda.

"Jah — — ta seda."

Inge katsus naeratada, aga siiski läksid ta põsed helepunajeks.

"Ma ei leia selle mitte just niiväga armastuseväärilike olemat, et ta sinu pulmades ei võta, Inge. Ma arvan, et see tema kohus oleks pidanud olema sellest osa võtta."

"Ei, Hans — — ta pidi hädaste ära sõitma," segas nüüd ka proua Helmbrecht wahete, et Grunowi tähelepanemist Inge pealt kõrvale juhtida ja sellele niiviisi aega anda ennaft koguda. "Meie wabritu asjad nõudsid tema wiidimatast ärajõitu."

"Kui asjalugu nii on, siis pole sin muidugi midagi ütelda," wastas Grunow ja pööras nüüd jälle oma pruudi poole. Noositimp seisis ikka veel tema käes.

Inge võttis selle mõne tänusõnaga vastu ja pani laua peale.

"Ema, kas sa ei tahaks selle eest hoolt kanda, et roosid wette pandaks? Neil on kõigil pikad warwed."

"Muidugi, laps, ma panen nad kohe ise waafi sisse."

Ta võttis lastile ja läks sellega wälja.

"Sa hoolitsed nende rooside eest niiväga," ütles Grunow, kui nad üksteisele olid jäänud, terawalt.

"Jah, kahju oleks, kui nad lähikse ajaga ära närtiksid. — Rudas siis tädi Beate käsi dieti käib?" juhtis Inge jutu teisale. "Kahju, et ta kaasa ei saanud tulla. Ma oleksin nii heameelega temaga tuttawaks soowinud saada."

"Noh, Berlinis on see sul muidugi wõimalik. Tädi Beate ei ela meie korterist kuigi kaugel ja saab meid muidugi sagedaste waatamas käima."

"Ma rõemustan juba nüüd selle üle, et ta oma nõu ja abiga mulle toets saab olema."

"Muidugi teeb ta seda," wastas Grunow pilkawa naeratusega, mida aga Inge tähele ei pannud. "Aga waata, minu tallim — võta sin need pärlid pulmakingna minu käest vastu. Need paistawad sinu küljes tülil wiit haruldajelt ilusad wälja."

Ta oli nende sõnade juures lastilest lastitinnalise pärlite wälja wõtnud ja tahtis seda tema käe ümber panna.

Inge aga pööras lohtunult tagasi.

"Jumalapärast, Hans — — Pärlid tähendawad — pisaraid."

Grunow astus jahmatanult tagasi.

"Oled sa ebausklik, Inge? Seda ei oleks ma sinu poolt kunagi ustunud. See teeb mulle woly, kui sa teda enesele laela ümber ei pane."

"Anna mulle andel, Hans — aga ma palun sind — ainult mitte täna —"

Inge oli näost täitsa halliks muutunud ja scutas mõlemad käed nagu lastileks wälja.

Grunow näris pahameele pärast huult, aga enne kui ta veel midagi wastata jõudis, astus proua Helmbrecht sisse.

"Ema, sa pead mind aitama."

Grunow astus mõne sammuga wõrra proua Helmbrechtile vastu ja näitas tale pärlid.

"Inge ei taha neid vastu wõtta — ta on ebausklik ja arwab, et nad pisaraid tähendawat."

Proua Helmbrecht heitis tütre kahwatu näo peale pita pilgu. Siis wõttis ta pärlid Grunowi käest vastu ja astus nendega Inge juurde.

"Kui ilusad pärlid! Lule, Inge, ma panen nad sinu laela ümber."

Silmapiilguts waataks emat ja tütar üksteisele otsa. Nad said teineteist aru. Siis lastis Inge oma rahulikult omale pärlid ümber panna.

Judin jooksis Ingele üle ihu, kui külmad pärlid tema taela külge puutusid. Aga siiski rüüdis ta naeratada.

„Suur tänu, Hans — suur tänu.“

Grunow tõstis tema käe oma huulte juure.

Selsamal filmapiigul teatas teener, et tõld, mis wane- maid kirikusse pidi wiima, ette olewat sõitnud.

Proua Helmbrecht hüüdis lähku „jällenägemisent“ ja ruttas minema.

Jälle oli pruutpaar ükfinda. Mõne minuti pärast sõitis ka pruutidid ette, ja Inge nägi Buchenaud wiimast korda.

Seal mõttis tema üle tšefugune hirm mõimust. Talle näis, nagu oleks lõit, kes talle armsad ja kallid olid, temast lahkunud ja teda täitsa ükfinda maha jätnud.

Aga siiski wiibis weel keegi tema juures.

„Hans — Hans —“

Ta karjatas waluvalt ja peitis oma pea, hoolimata sellest, et loor seejuures kortsutatud sai, nuuskudes tema rinnale.

„Inge, minu kallid — mis sul ometi on?“

Ta tõmmas tema kaenlasse ja suudles teda — — —

„Tõld on ette sõitnud.“

Teener, kes pruutpaari üksteise kaenlas nägi, astus naeratades tagasi.

Inge ajas enese sirgu, kohendas loori ja sammus peig- mehe tähele alla tõlla juure.

All seifid tõstisid ja nende naised tõlla ümber hulgani koos. Nõik nad tahtsid ju endi „preili Inget“ ka pruut- dina näha.

Sojin läis läbi inimestehulga, kui pruutpaar wiimaks uksest wälja astus.

„Kui ilus ta on — aga minu Jumal — nii kahwatu — nii kahwatu ja tõsine on meie armas lustilik preili Inge.“

Nüüd oli see sündinud. Elukaia oli ta oma mehega ühendatud. Sõrmused olid wahetatud, õnnistuseõnad del- dud, ja wiimised orelihelid waikunud.

„Kuni surm teid lahutab.“

Wana õpetaja sõnad kajasid ilka weel Ingele kõrwades. Ka pidumuuksita, rõõmsas häätesuminas, sõbrannade õnne- soowides ei kustunud need sõnad tema kõrwadest. Inge istus nagu uutenäos ja kuulis pidutõnne ja õnnesoowist ükskõiksest pealt nagu ei oleks tal nendega wahematti tege- mist, nagu peaks ta nad kõit tagasi lükkama.

Siis aga tuli ometi ärkamine — lahumine wanematest — südantõhestaw lahumine.

Kui ta wiimaks jälle arusaamisele tuli, istus ta juba raudteewaguni tupees ja sõitis oma mehe kõrwal oma uude elupaika — Berliini.

Itka ja itka jälle purstasid uued pisaratewalingud tal filmist.

Grunow lastis teda waikides nutta. See oli tema arust ka kõige parem. Nii mõidab Inge kõige hõlpsamine ja ruti- mine oma hingelise tasakaalu jälle tagasi.

See sündis ta peagi.

Uhtuse ja kangekaelsusega ajas ta enese sirgu ja kui- watas pisarad filmist.

Küll läts ta uuele, täitsa tundmata tulewikule wastu, aga ta mõttis kindlaste nõuts kõit ära kannatada, mis teda ka iganes mõis oodata ja tabada. — — —

Peale aasta oli mööda läinud.

Inge istus oma sõbrannag, kohtunik Volkmanni noore abikaasaga, lõbusalt kohwilauas ja ajas juttu.

See oli alles rõõm olnud, kui ta kohtunik Volkmanni abikaasas oma koolide Susi Hübneri ära oli tunnud. Kui palju armsaid, unustamata mälestusi neid ühendab!

Wanad ajad, kus nende elurõõmus naer tubasi täitis, pöörasid jälle tagasi. Mõlemad noored naised olid nagu kaks last, igasugusteks wallatusetempudeks nagu waremaltki alati walmis, ja mitte harwa ei raputanud mõlemad mehed päid mõne wallatuse üle, mis mõlemad toime olid pannud. Aga nad rõõmustasid siiski selle üle ja andsid endi naistele täielise tegewusewabaduse.

Susi Volkmann oli wäga õnnelik noor naine; nad olid üksteisega ainult armastuse pärast abieluse astunud ja nii elasid nad nagu kaks tuisest õnnelikult teineteise kõrwal. Ingest arwas ta sedasama. Grunowis oli ta alati tähel-

panelikku, oma pilt-ilusa naiskõrge eest hoolitsewat meest näinud. Inge abielu peeti ju ka illekõrge haruldaselt õn- nelikult, ja tõneldi, et Grunow oma naist käte peal kand- wat ja iga tema soowi täita püüdnud.

Nende abielu algul oli see arwamine igatahes ka kõige kottu täinud. Grunowi kirg Inge wastu oli nii suur, et ta oma senise elu täieste unustas, ja teda õrnuse ning armas- tusega üle küllwas. Inge jahe tagasihoidlikkus jahutas aga tema were läbilise ajaga ära. Jowastus kadus ja wanad, poisimehepõlwe tale armsaks saanud lombid, mis ta wahel- peal nurka heitnud, mõtsid tema üle peagi jälle mõimust. Sinna juure seltsis weel see, et ta ennast oma ootustes rikkalikult kaasawara peale petetud nägi olewat. Ülapapa oli tale märgata annud, et praegu mõimata olewat suuremat kapitali wälja anda. Uue masina walmistamine nõudwat rohkestes kulust ja kui ka pääsipoole kasu loota olewat, siis olewat tegewusekapitali wahendamise eesalgul itkagi mõi- mata. Ta andwat neile aga wabritu sissetulekutest nii suure summa, et nad sellest ilufaste ära mõiwad elada.

Grunow ei olnud selle peale midagi wastanud ja oli oma petumust warjata püüdnud. Südamepõhjas oli ta aga pööraselt wihone.

Nüüd ei suutnud ta ei oma rohkearwulisi mõlakohus- tust kustutada ega ka täibile laenatud mõlasummat tagasi maksta. Tädi aga läis tale peale ja tegi igasuguseid etteheiteid.

Waihtides, aga hambaid kiristades pidi ta seda lubama, et tädi enamaste igapäew neile külastäikusi tegi, ja see- juures oli ta pealegi weel sunnitud tale wiijatada ja was- tutulekiku nagu näitama. Kõige parema meelega oleks ta tema uksest wälja wisonud, aga asjalugu, et ta talle mõlga oli, ei lubanud teda seda teha. Ta oli sunnitud ennast itka tagasi hoidma, ja püüdis ennast nii mõi teistit rõõustada.

Kui ta seekord omale krimmalkohtuhoone wastu korteri oli üktrinud, ei teadnud ta aimatagi, et tädi Beate ka enesele sinnaasama Wana-Moabiti uulitsale korteri walmis oli waadanud. Näis, nagu ei tahats ta teda filmastiti lasta, waid alaliselt iga tema samm jälele walwata. Ja see tundmus waewas ning rõhus Grunowit hirmuaste.

Kõigamuti oli lugu ka Ingega. Eesalgul oli ta wana naiseterahwa emaliku nõu ja seltsi üle rõõmustanud; siis aga hakkasid tema alalised külastäikud teda ära külitama. Kõigi tädi Beate alati ülmõlga armastusewääriline oli ja oma õepoja noort naist igapidi meelitada püüdis, siiski tundis ta tema juuresolekul tšefugust wastikust, mida ta enesele tu- dagi seletada ei oskanud. Nagu Grunowilegi, nii näis ka temale, nagu walwataks ja tuuratats ühtelugu tema järele, ja see tegi teda rahutuks ning ärewaks. Pealegi leidis ta ka, et Hans oma tädi wastu nii suurt lugupidamist üles ei näidanud, nagu see seda nõuda oleks mõinud. Ühtilugu wahetasid nad omawahel libedaid sõnu. See kõit mõjus tema peale niimõrd eemaletõukawalt, et ta oise rõõmus oli, kui mõni päew mööda läks, ilma et tädi Beate ennast näi- danud olets.

Päriselt ei olnud tal kellegiga suuremat läbikäimist. Peale mehe mõne ametiwenna oind Volkmannid ainutesed, sellega ta ühtilugu kottu puutus. Jseeranis muutus mõlema naiseterahwa wahel läbikäimine itka südamitumats ja soo- jemats. Nende korterite lähedus tegi sagedase kokkusaamise ja läbikäimise mõimalikult. Ja Inge igatjes nüüd weel enam sõbranna järele, kui waremalt.

Eesalgul oli Hans teda wahetewahel kontfertidele ja teatrisse wiinud, mõi nad olid ka lugedes ja juttu ajades waiksest kodus istunud. Ükfinda ei olnud Grunow oma noort naist peaaegu kunagi jätnud.

Kui aga tema kirg ära oli jahkunud, hakkas ta kord- kordalt itka sagedamine ilma temata wäljas käima. Kord idi ta etteandeks ametikohuste täitmise, teineterd jälle pidi ta ametiwendadega kottu saama.

Ja nii sai Inge palju ükfinda olla. Grunowi adwo- kadi-elutuse riisus temalt küll wist terwe waba-aja. Ta ei olnud sellepärast Ingega ifegi suwel wanemate juure Mis- droysee kaasa saanud tulla. Ja Inge oli pidanud ükfinda sõjuma. Kuna aga Inge arwamisega oli, et Grunow oma elutuse tõttu Berliini oli sunnitud jääma, wiitis see oma

aega ühes moodis suvituspäigast ja maitses kõige suuremat vabadust. Inge kirjab temale saatis tädi Beate Berlinist õige adressi järele edasi, niisamauti käisid ka Grunowi kirjab oma naisele tema käest läbi. Nii oli siis tädist ometi omojagu kasu.

Ingele olid need kuus nädalat Misdroys wanemate juures tõsiseks puhuseks ja tootuseks. Ta pöid loid jälle punetama ja ema ei tunnud tema pärast enam vähematti muret. Isa leidis Inge nii heas tujus ja terwise juures oawat, nagu ta seda arwatagi polnud teadnud. Tema filmahaigus paranes rutemine, kui seda loota oli olnud. Arstid andsid lootust, et filmatera juba poole aasta pärast lõikuseks tõbulit on, ja see lootus elustas niihästi waimliselt kui ka tehaliselt weel nii tugewat meest.

Nii mõjus wanemate juures wihimine Inge peale igapidi wärskendawalt ja tootawalt, ja nii raste kui tale ka nendest lahumine oli, siiski pööras ta kergema südamega mehe juure Berlini tagasi.

Siin leidis ta küll nii mitmedki muudatused eest. Wälispidi oli küll kõik wanawisi jäänud, ainult Grunow näis muutunud olewat. Et Hans tema wastu enam kuigi õrn ei olnud, seda teadis ta juba warematest aegadest, aga nüüd oli ta wahetewahel ka õige riitakas ja halwas tujus, ja see äritas Inget. Mitukorda küsis ta Grunowilt mures, kas ta mitte haige ei olewat. Sellepeale oli Grunow ainult wastanud, et need ametimured olewat, mis teda nii tufaseks tegewat. Ja muud ei midagi.

Inge mure kaswas. Ta jäi alati rahulikuks ja ükskõikselt Grunowi tihisluu karmide sõnade wastu, ja nii jäi mõnigikord sõnawahetus ja tüli tulemata. Lootus, et ta wanemaid ehk juba kewadepoole omojuures külalistena saab nägema, aitas teda kõiti pahandusi rahulikult ära landa. Isa lõikust tohetti ühes pealiina haigemajas ette wõtta ja ema pidi niisamauti tütre juure elama aluma. Inge rõdemustas õige lapelikult selle külasõngu üle ja kannatas siis ka selle peale mõeldes mehe wahelduwat tujutust kergemine wälja.

Ütsainus loid — sellest oli juba mitu päewa möödas — oli ta enese õige rõhutud tunnud olewat.

Hans oli teda kästinud isale kirjutada ja suuremat summat raha nõuda. Ta olla ühe protiesi, mille peale ta suurt lootust pannud, kaotanud, ja wiibiwat nüüd rahaliselt täbaras seisulorras.

„Aga wõta siis ometi sellest rahast, mis isa 1. oktobril saatis,“ oli Inge wastanud.

„Narrite, ja arwad wististe, et sellest natutesest weel midagi järele on.“

„Aga, minu Jumal, praegu on alles wites oktober, ja sellest rahast pidi ometi weerand-aastaks jattuma,“ oli Inge kohkunult hüüdnud.

„Pidi jattuma! Sohaha.“ Grunow hakkas pilkawalt naerma. „Sellest natutesest, mis sinu isa meile saadab, ei saa me endid küll mitte üles peetud, tuite.“

„Aga Hans, ega ja ometi kõepoolest nii ei mõtle? Sellest rahast peaks küll ideste jattuma.“

„Sinu arwates ehk küll. Mina aga ütlen sulle, elamisets on teda liig wähe ja nägasuremises liig palju. Miks ei matja sinu isa sinu kaasawara wälja, nagu see ometi peats olema?“

Inge lahwas ehmatuse pärast ära.

„Sa tead, et ma weel täie-ealine ei ole ja seda kudagi nõuda ei saa,“ wostas ta tafa.

„See põhjus ei tähenda midagi.“

Edda Afrikas. Inglise Punaseristi salt haawatutele peale lahingut abi andmas.

„Ja siis ei wõi isa praegu ka wabriku tegewusekapitali wähendada. Kõik jooksew raha kulub uue masina peale.“

„See neetud amerikkane oma neetud masinoga oleks wõinud parem Amerikasfe wõi kusagile mujale jääda, selle asemel et sinu isa rahast purupaljaks teha.“

„Hans, ma palun sind, ainuühtsinda temale on isa selle eest tänu wõlga, et wabrik jälle endisel kõrgusel seisab,“ tähendas Inge pahaselt.

„Wõi nii? Arwad sa? — Sa pead nähtawaste oma kohuseks alati selle ilusa amerikkalase eest wälja astuda?“ Ta waatas nii terawalt Inge peale, et see tema pilgu all wäriema hakkas. „Sa kirjutad nii siis weel täna oma isale, Inge,“ liis ta juure, „ja teed tale selgeks, et mul seda raha hädaste tarwis läheb, kuulsid sa? — Jällegemiseni.“

Sellega läks ta wälja ja lõi ukse pauludes kinni.

Inge üle wõttis meeleheitmine wõimust.

Nisugust asja poleks ta küll kunagi oodata teadnud. Grunowil pidi raha hädaste tarwis minema, muidu ei oleks ta oma äreruses niikaugele läinud. Aga just see sünnitas Ingele hirmu. Isa poolt saadetud summa oli õige suur olnud. Inge ise kulutas enese peale õige wähe, ja teatris käimise olnud nad ka ju ammu lõpetanud. Milleks läks siis Hansul niipalju raha tarwis?

Ja nüüd pidi ta isalt weel raha paluma, ja pealegi weel nii suure summa, mille kohta ta ette ära teadis, et isal wõimata on seda anda.

Hans oli seda aga nii kindlaste nõudnud, et ta wiimaks raste siidamega ette wõttis seda teha. Et ta aga teadis, et kõik kirjad isale mr. Williami poolt ette loeti, siis pidas ta paremaks emale kirjutada ja teda paluda, et ta isa peale nii mõjuts, et see tema palwet täidaks. —

Täna oli wastus kohale jõudnud.

„Minu armas lapsed,“ kirjutas proua Helmbrecht, „sinu kiri sünnitas meile tõsist kurbtust ja muret. Milleks te ometi niipalju raha kulutate? Berlini elu pidawat küll õige kalliks olema, aga kudus siiski nii lühitse ajaga niipalju raha, nagu isa teile toetusets annab, kinni wõib läüa, — sellest ei suuda meie kudagi aru saada. Niipalju kui mina oma Inget tunnen, ei ole tema ju sugugi pillaja. Mida teie praegu siis teete? Tingimata peate teie rohtem kottu hoidma õppima, muidu wiite teie niihästi endi, kui ka meid pankroti äärele.“

(Järgneb.)

Murdwaras.

Jos Brown oli teda kaks korda tema walges, õrnas taelas näinud.

Üks pärl oli see, peene platinaketi otsas, pirnitaoline, pähklisuurune pärl, imeilusa säraga.

Ta oli jeda hiigla-autot ühe maja ees Eaton Sonare peal peatama näinud, oli ka teenrit, kes patsi nahkwaipa kää peal kandis, trepist alla tulema näinud. Ülehel oli Befey Challoner, lest mitmekordne miljonär seisnud ja naeratahes oma kannatamata tütrete Gladys peale alla waatanud, kes kiireste trepist alla jooksis, ja suurel trepil niitaua ümber ketsis, kuni teener auto ukse awas.

„Drury-Lane-Teater,“ oli miljonär autojuhile ütelnud, kui ta tütrele järgnes. See oli laste-etendus, kuhu wäite oma saatjaga sõitis.

Ja Jossi filmad olid seekord jeda kallist pärli näinud. Suu läts üsna wesijselt selle peale mõtelles.

Mitte sugugi, et Joss harilik waras oleks olnud, ta oli igatahes kuni siamaale täieste aufaste elanud; aga see seal kandis oma kaelas mitu korda mitu tuhat, mille eest tema oma haigele naisele terwise oleks tagasi saanud, oma haiglaste nõrga lapse tugewats teinud, wäljatannatamata majapere-meest rahustanud ja oma näljast nurisewat kõhu täitnud.

Herra Befey Challoner oli wälja läinud. Joss oli jeda näinud. Ülemkojameister oli ennaft lahti küsinud ja läks kofje minema.

Üks toapoiss oli (nagu ta illemal tagatrepil waljuste oli seletanud) oma ema waatama läinud; teine mängis, nagu ilka, kui teadis, et herca kodunt ära, „Kroonis“ piljardit. Kaks teenijat tüdrukut olid Jossilt naerdes ja lobisedes mööda läinud, nende jutust kuulis Joss, et nad kinosse lähewad. Gladys'e muudu nii lahutamata hoidjannat oli ta gaarde-ulaniga St. Petri ligidalt näinud.

Joss sai aru, et naljalit jälle nii head juhtumist ei tule, ja weerandunniga oli ta ligi tosinast müürist üle roninud ja seisus äritusest wärsisedes tagaukse juures.

See oli luttus, aga üks aten seal lähedal andis surumise peale järele ja kätata wibutas ta enese ainalt sisse. Tuba oli pime ja tühi; kolme sammuga oli ta ukse juures, mis alumise korra peale wis, ja kuulatas. Siis hiilis ta kõõgiutse taha, kuulatas weel pisut, awas siis ukse ja astus kõõki.

Kõik oli waitne ja tühi.

Warwaste peal hiilas Joss läbi alumise korra. Ülemine lord näitas nagu wäljaurnud olewat. Ta kobas edasi. Seal nägi ta ülehel walguft.

Joss wärsises peast jalgent, aga ronis siiski üllesse.

Ta waatas läbi lahtise ukse tupp, kus täieste walge oli. Tuli oli kaminas pooleksaadiit maha põlenud, wilkuro küünlal põles kamina ääre peal.

Toa laugemas nurgas sumiwalges woodikeses magas laps. Ertewaatlitult ronis ta paar wiimast trepiastet üles ja seisus lahtise ukse wahel.

See krägises pisut, aga laps ei liigutanud ennaft.

Ta astus ligemale. Papse riided olid segamine wisatult tooli peal, paar tilluseft kingast seal kõrwal maas. Toaleti laud — miniatur sellest hiiguseft, mida Joss ühes ladus Pottenham Court Road'il oli näinud — kütkestas tema tähepanemist. Sõbeharijad, kammid, toosid ja käsipeegel seisid ilufaste korraldatult, aga pärit ei olnud seal.

Ta teadis, kust t. d. leiab: tema kaelas, kus ta teda efitets näinud oli.

Ühed käärid puutusid tale filma. Ta wõttis need ühes ja ligines woodile, kumardas ja pidas hinge kinni.

Ta käsi kahmas selle järele, käärid wälksatasid, tal tuli tubliste suruda.

Lähemal filmapilgul lipsas ta toast wälja — pärl oli tal taskus. Ta oli juba kaks astet allpool, kui ümber pööras, et tagasi waadata.

Sel filmapilgul luttus tuli kaminas kerge praginaga kofku.

Laps kargas kõhkonult üllesse, rabas kättega õhus ringi ja ajas filmad pärani.

Joss ei julenud hingatagi. Kui laps nüüd karjub, on tema kadunud.

Wähe aega istus laps liikumatalt woodis ja waatas turwalt tulesse. Siis lütkas ta waibad tagasi, wõttis oma õõseltsilise, suure karu, kää peale ja ronis woodist wälja. Ta kandis pika sabaga kleiti, rohete pitsidega, mis nagu ballikleit wälja nägi.

Pittamist tuli ta trepi poole, mille peal Joss ennaft käsi puude najale surus. Ühe filmapilgu mõttes ta ennaft ära peita, aga laps läks temast mööda, ilma et teda oleks näinud, awas ühe ukse, mis heledaste walgustatud tupp, kus lahtine kõõlrow laua peal oli.

„Õstib oma hoidjannat,“ fofistas Joss, „ja see kerge-meelne elutas kolab teab kus ümber.“

Laps tuli kõhkonud näolesega tagasi ja läks oma magamisetuppa. Joss waatas teda imestades.

Ta mõttles seni oodata, kuni ta jälle woodi lähel, et ta teda kuulda ei wõiks.

Ta nägi, kuda laps kamina ette seisma jäi, tuletangid wõttis ja tugewaste tulkist toguma hakkas.

Lähemal filmapilgul oli tagajärge näha. Papse pill õõkleit läts selle juures tulele liig ligidale. Üks õõguw süsi lendas läbi taitsewõrgu ja kuttus kleidi peale. Joss ootas, et ta nüüd karjuma hakkab; aga tema kargas ainult arusaamata häälitusega eemale ja jooksis pelulaua juure.

Uga õhutamibus, mis ta kiirete liigutuste järele tekkis, süütas õõguwa riide heledaste leetima. Laps muutis oma teed ja jooksis woodi, ilka see wäljalitlemata häälitus huultel. Woodi pitist waip hakkas põlema, leel kargas ligidale, olewasse pitist akna eesriietesse, terwe waip oli leekides.

Uga weel ei olnud ta karjunud, ilka ei teinud ta lärmi. Joss wõis weel nägemataft kaduda.

Wälguksitrusel käisid tal mõtted läbi pea.

Kui ta jääb, siis tähendab see — tema kinniwõtmist — ja see tähendab, näljafurma naisele ja lapsele. Pärl oli ju tema taskus. Mis tähendas selle wäitse wõdera elu tema oma armsamate elu kõrwal? —

Uga sellegipärast ei saanud ta paigast.

Ugemaal setundil oli ta toas, haaras kamina eest suure, raske waiba, rullis lapse selle sisse ja keerutas teda tubliste mööda pörandat ümber. Kui ta nägi, et laps kustutatud, jättis ta teda lamama, kiskus kättega eesriided maha. Ta käitsed hakkasid põlema. Ta püüdis kättega leekist kustutada. Siis wõttis ta raske weelannu, kallast woodi üle ja peitis tuletangidega ilka weel nähtawale tulewaid leekist.

Ja ta sai tule üle peremehets; aga ta nägi mettist wälja, oma tahmase näoga, milles filmad üleloomulikult põlesid, oma mustade kättega, mida põlenud, lõhkistud käitsed katfid. Kolme minuti pärast on see teada, et tema siin on tuld süüdanud.

Ta kuulis jalgade trampimist, kiireste üles tulewaid sammust ja äritatud häält.

„Mis on lahti, mis Gladys? Ma tulen!“

See oli lapsehoidja. Ta karjus efitets tule häwitust nähes; siis alles weel, kui ta oma wäikeft perenaist elutalt maas nägi lamawat; ja lõpuks — walgemine kui enne — kui ta wärsisewat Jossi nägi, kes nüüd aru sai, et ta — kadunud, kinnipüütud on.

Seft ta ei olnud üfti tulnud. Toapoiss (see oli oma partii piljardit lõpetanud), kõõgitüdruk (see oli ennaft wälja maganud), üks wäike abitiidruk, — kofit ehmatanud, — jooksid trepist üllesse, nägid Jossi ja suurendasid kisa.

„Murdwaras!“ karjus kõõgitüdruk.

„Tulejuhtaja!“ karjus toapoiss ja hoidis kepist, mida ta kaasa oli wõtnud, tugewamine kinni.

„Mõrtohtlas,“ kriistas lapsehoidja. Seft Joss hoidis alles tuletangist kääs wäitse eluta lapse kõrwal, kes waibasse oli mahitud, ja nägi tdeste mõrtohtlasik wälja.

Rasked, rutulised sammud tulid trepist üllesse. Ukse peal seisis herra Befey Challoner ise. Tal oli rewolwer käes. Surmawaitus ajus tupp.

„Pange oma kepp ära!“ ütles herra Challoner lihidalt.

„Pidage teda aga hästi filmas, James.“

Ta ruttas oma tütrete juure, wõttis ta kää peale ja waatas ta kahwatanud näoleft — uuriwalt, karlikult. Siis wiis ta tema woodisse ja lütkas sealjuures ehmatanud tüdruku kõrwale.

„Sita — politsei!“ karjus abitudruul, pööras ennast ümber ja kadus.

„Ütatab juba nendest lollustest, parem aidate mind,“ ütles Challoner huluwale lapsitudruule. „Looge mulle konjaki, ruttul! Saama pärast, minu sõber, see peab teile protsentidega tasutud saama!“ hüüdis ta Joss'ile.

Ta keerutas lapse lahti ja nägi nüüd tule jälgi lapse õlleidi sees. Ta nägu läks surmutahwatuks, ta surus suu lõwaste kinni ja pigistas käed ruskasie.

„Elawa Jumala juures, ja kaobakas, ma wõiksin sind külma rahuga ära tappa!“ pressis ta wiimats läbi hammaste. Pööras kinnipiitule selja ja tumardas lapse üle.

Ja Joss ei saanud rääkida, mitte oma elu eest ei saanud ta sõna suust. Ta nägi, kuda lapsele konjakit sisse anti, kuulis abilitse kohtunud häält, kui see ütles: „Siin, herra korrapidaja!“ ja nägi politseiniku ulse peal.

„Päril!“ karjus hoidianna, kes herra Challonerile abits oli.

„Päril! See on ära!“

Challoner ajas ennast järsku sirgeks. „Kaste päril olla, kus see tahab — see on muidugi selle käes!“ ütles ta. Siis astus ta Joss'i juure ja surus oma käe selle lõhkesse taskusse.

Joss'i käsi läks weel kiiremine tasku. Challoner hoidis teda tugewaste ja surus kottu pigistatud sõrmed lahti, kuni päril liiga ärapõlenud mustast käest wälja kukkus.

„Politseinik, näete seda siin? Selle mehe annan teile.“

„Oh, minu armsam!“

Lapsehoidja hääle segas neid. Laps oli silmad lahti löönud, waatas segaste fi madega ümber ja hakkas nutma, kui ta politseiniku nägi. Isa tuli ta juure ja pani õrnaste oma käe ta ümber.

Wiimaks wõis ometi laps rääkida. Nimelt räägib ta nüüd, mõtles Joss. Ta tundis ju tött.

Ta waatas wäitfele tüdrukule tähendawalt otja ja tema waatas Joss'i peale, ta huuled liikusid ja ta naeratas temale.

„Wõitfe ta omaga ligi,“ ütles Challoner politseinikule.

Ja itka weel naeratab laps! Weel ei talle ta ühtegi sõna, ja ta oli oma kahelka wõi üheksa aasta kohta wana küllalt, et aru saada. Itka weel ei wõinud Joss sõnu leida oma wabanduseks.

Politseinik pani õnnetu mehe käed rauda ja lõi tale tugewaste selga.

Lapse silmades wälkus leet. Selle hääle tuli ta suust kuuldawale. Ta wiskas peakele üle isa käe tagasi ja awas huuled.

„Witge ta juba ära!“ käsits Challoner ärkstult.

Lapse nägu läks punaseks. Ta lufkus — kogeles ja hüüdis siis selge, illeloomuliku häälega, nii et Joss lohtus ja ei teadnud mis rõemu pärast teha.

„Alaara ei olnud seal — tuli hakkas kustuma — mina tahtsin teda jälle üles teha — ta süütas mu õlleidi põlema — eesriided, woodi, köit. Tema päästis mind, isa! Tema kustutas tule ära! Oh isa — mina — mina — räägin!“

Joss ei mõistnud sellest midagi, mis nüüd sündis. Kaks tuldtükki ära minema politseiniku taskus, olid temale mõistatus. Herra Challoneri pisarad olid tale teisels mõistatuses. See rõem. See tänuilikkus, see kõik oli temale arusaamata. Mispärast nad küll kõik nii rõemsad on, et see wäite tüdruk teda kinniwiimise eel ära päästis?

Joss istus herra Challoneri töötoas ja rääkis puhtast südamest, mis ta täna õhtul teinud ja mispärast ta seda on teinud.

„See peab teil nüüd kõik möödas olema!“ ütles Challoner, kui ta lõpetas, ja pani oma käe Joss'ile õla peale. „Mina tahan teie ja teie perekonna eest muretsemise oma pe. le wõtta. Teie olete midagi weel rohkem teinud, kui minu wäitfe armsama elu päästnud.“

„Rohkem?“ küsis Joss arusaamatalt.

„Ja, rohkem. Arstid — kõige paremad maailmas — ütlesid, ainult ehmatus wõib teda aidata. Tema ema warajane surm mõjus nii sügawaste tema peale — nii põcutawalt, ütles herra Challoner pil amööda, „et ta rääkimise taotas. Minu waene laps oli kolm aastat tumm.“

Lt. S. S.

Sõda Aftikas. Beolaew Tshadi järwel.

500 wersta ratsja . . .

Kerge on see kirjutada ja lugeda, aga sõita on raske; pealegi porise, külma, sügiselimga, kus tihti, õõmajale sõites, kas warmed eht külma ja porise toa eest leiad ja puhkamise asemel õõ läbi hambaid pead lõgistama. Ratsjawäe edasliikumine on järgmine: Hommilul kell 5 peab igaüks illes tõusma, hobuse, kes eilasel teekäigul poriga kottu on kuiwanud, hästi ära puhastama, lõõtma ja joorma, mis kuni kella 8 aega tarwitab. Siis peab igaüks kiireste omale midagi suhupistat muretsema, sest kell 9 peab ju hobuse seljas wäljasõiduts walmis olema. Estadronides on lõõgid, ja nii on seal teewesti walmis leedetud, aga wäitfed komanod, nii kui kuulipildujate, sapõõride komandod j. n. e., peawad omale ise lõõki muretsema, milleks neile top. päewas mehe peale lõõgiraaha antakse.

Et tee halb ja porine, siis peab suuremalt osalt jammu lõõtma, nii et õhtu kell 7—8 tihti ka 10 õõmajale saab, kus jälle kaks tundi hobuse talitamise ja lõõtmisega ametis peab olema, enne kui iseenese eest muretsema wõib.

Rülad, kust läbi lõõtsime, on mustad ja porised. Minski kubermangus on majade ehitus suuremalt osalt järgmine:

Majasse sisse minnes wõib leset tuba suurt ahju mägata, millel suur laubadest kottulõõdud toru suu ees ripub, kust suits wälja läheb, kui ahju lõõtatse. Põrandad on sawist eht suuremalt osalt mullased, ja kahlepoole seinad äärde on laiad lauad lõõdud, mis istumiseajase kohust täidawad, kuna põhjapoolisel seinal ühest seinast teise lauad on lõõdud, kus peal terve perekond magab.

Laubade peal on aluskottide asemel wanad kasulad ja mustad riideräbalad, millede sisse end elanikud lõõtel magamiseks mäsfiwad. Ra ahju peal on enamaste igas majas kahe inimesele magamiseruum, mida aga suuremalt osalt wanaisa eht wanaema tarwitab.

Toas on ühes inimesega ka lanad, põrsad ja lambad, ja tihti wõib wäitfe last mägata, kes hoolega ühes põrsaga tema kinnatefe sisse kahe käega suhu topib.

Rahwas on suuremalt osalt raha peale ahne, ja iga asja eest, mida soldat osta tahab, nõuab perenaine nii soolaft hinda, et kuuldes wägise ihukarwad piisti tõusewad. Minski ja Wolõnia kubermangu külad olid suuremalt osalt terwed ja sõja tagajärgedest puutumata. Selle peale waata-

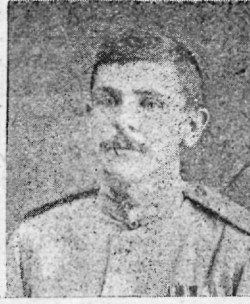
Aleksander Ein,
Sõjaväljalik,
Sõjaväljalik.

Hans Järw,
Karlisk.
Sõja alg. seft sõjaväljalik.

Priidik Arba,
Dru w.
Tegewas sõjaväljalik.

Woldemar Ewart,
Karlisk.
Tegewas sõjaväljalik.

R. Ilwes,
Sõjaväljalik.

mata on aga elanikkude käest raske naela raswa ehk klaasi piima välja muruda, ehk küll kuulumata hinda patud. Mõistetendawad tahmata minema sügise toganemise ajal läb sõidetud Poolamaa ja tema elanikkude peale, kus pere-naine heameelega wirtafe leimatüki soldatitega pooleks ja-gas, patutud raha tagasi lükkates.

Suwel lugesin ma Liwimaal wäljaantawast Wene aia-lehest, kus keegi tagurlane ja „rahwamees“ meie kodumaad ja rahwast piitub määrada ja luiskab, et meie kullades rah-was mustalt ja harimata elob. Soowitaw oleks, et nime-tatud isand käed puhtaks peseks, unised filmad käesleja ehk ruskaga selgemaks nihkiks, ja oma luqwendade elu ja olu järele waataks, enne kui ta wäljelt edasi püüdjat rahwast pahandteliselt laimab.

500 wersta peal ei olnud kufagil kullas ja alewis ühtegi feltimaja. Ka koolisi ei puutunud rohkem filma kui 2, mil-lest teises, mõõda sõites, umbes paarikümmeend räpast ja kat-tunud kawatsejat last oli märgata.

Et meie nimeatud kullas pooltundi seifime. siis libisesin ma kooliõpetaja poole juttu ajama.

Kooliõpetaja eluruum oli kullamajade eeskujul järele must ja porine — hariduse kullwaja ise oli ka kaunis när-u-tes riides ja nihkas tihti käeslejaaga nina alt.

Kullimise peale, kuidas elu ja laste õpetamine läheb, pilas rahwawalgustaja niisuguse sõna, mida kuuldes mõni neite oleks kiltatanud, ja seletas, harjunud „kolmekordsega“ lõnet tihti ilustades, et elu mitte kuhugi ei lõba.

Põlwarimise riistad on üldiselt halwad, igalpool harit-takse maad hartkaltadega ja puurätetega.

Austria piiri poole sõites, on aga muutust märgata — seal wõtawad mitmed Sihehi asunikudelt eeskujul, ja põlwarimine kui ka majapidamine on paiguti kaunis korras.

Sihehide kullad on puhtad, majad on enamaste kahe-poolsed, kas kivi- ehk puumajad. Kulla, milles umbes 50 talu on, ilustab feltimaja ja kool. Rahwas on lahte ja puhas. Tihti on kaetusi kofakate „kullastaimiste“ üle kuulda, millest aga siin pikemat rääkida kohalik ei ole.

Teed on üldiselt halwas korras ja sügise, kui ka kewadise pori ajal näiteb läbisaamine koguni wõimata olewat. Pirst üle sõites on aga igalpool hästi ehitatud kiwiteed.

Praegu — laatsareti's jain ma kodumaast hulga kir-jafi, milles koduneid ja -naised, kes Lehemetsa Kaarli kir-jafi Meie Marssi on lugenud, toekawalt tähendawad, et ta paljud sõjamehed, lapsi ja naisi unustades, koduneidega kirjawahetusel on, ja ka sehwiti lööwad.

Kende tähenduste peale wastan ma otseloheselt, et Kir-jawahetus itaigi kurtööd ei ole, sest ta lõbustab kaugel wii-bijati ja igatsejat sõjameest, ja kodu, neiuks oleks ka soowi-taw ennemine tundmatate suguwendadega kirjafi wahetada,

kui Sergeiga lõbu lüüa, sest kirjawahetusel ei ole itaigi halbu togapärgi.

„Sehwiti löömisel“ sõjamehi siilibistades, ehitwad aga koduneid raskete, seft, näituseks, wõin ma tõendada, et meie poigus 10 eestlase hulgas ainult üks on, kes wahete-wahel mõne narritembu välja wistab, ja see on kaunis tähtsusetu protsent — leidub ju inimeste hulgas narrist — ja pealegi kirjutab mehele keegi ilenedne Lepiku Ella, kes selgeste teab, et naaberil Koldil Oswaldil naine ja taks last kodu on, tuliseid armastusekirji, millest näha on, et poisid ju enne sõda ülekäte on läinud.

Iga haaw walutab, kui teda lahti ristakse, nii teewad ka minu kirjad sõjaväljalik mitmele koduneile paha meelt, mida lugemata nimeta ehk walenimega sõimukirjad tõenda-wad, siiski mõjuwad nad tihti paradawalt, ja nii mõnigi hakkab lugedes järele mõtlema — ja jääb oma wanadele komberele truuks.

Ka siinseid „matustelaid“ ei wõi kiita, seft raha eest on nad kõige peale walmis; ja nii kui meile ju tuttaw on, ei teinud tihti mõni Dunjasha wõi Katajsha ka enne sõda oma mehe ja naabri wahel wahet.

Uga igas tilks oma naabritest eeskujul wõtta, ei ole ju wõõra soowitaw.

Haigemajas Lehemetsa Kaarel.

27. detj. 1916.

Haigemajas.

Ülgi tundis ta kui oleks keegi tulise nõelaga läbi käe torranud.

Nii kui iseenesest langesid ratsutid sõrmede wahelt ho-busele kaela peale — ja pea tundis ta, et ta enam oma pahema käe üle walitseda ei wõinud; käsi löi niisteks ja so-jats, ta tundis põlewat walu, nii et enam kannatada ei wõinud, ja pea oli weisker oma riistadega Lehemetsa Kaarli juures — seft tema oli see, kes praegu sa slase käest tingituse sai — ja sidus walutawa käe selle tarwis walmis atud sibe-mega tinni.

Nüüd ei woolanud meri enam nii kui enne, aga walu läks lorkorralt suuremaks.

Poari tunni järele pandi teda feltimehega, kes ka haawata oli saanud, kahe rattaga punaseristi wantri peale ja jaabeti lähedasse E. linna, laatsaretti.

See kuni linna ei olnud just kõige parematest ja iga raputuse juures tundis Kaarel tulelõdemeid filmist wälja lüüa.

Linna jõudes sõitis wanter laatsareti ette ja, et Kaarel end nii halwas seisukorras tundis ja ise wantrilt maha ronida ei wõinud, siis aritasid teda taks halastajat öde maha ronida ja toimetasid haawatut laatsareti ruumi, kus

Peeter Järw,
Kartsi. 13. aug. 1915 haav.
Sotgemajas.

Helmut Puusep,
Kartsi.
Tegemas sõjaväes.

Fritz Kerge,
Wõru ti.
Tegemas sõjaväes.

Hans Metusala,
Wõrumaalt.
Telegraafi roodus.

Werner Birk,
Kartsi.
Austrias sõjavangis.

viimane umbes paarikümne puhast, valgete linadega woodit märkas, mille peal haiged lamafid.

Silmapiilk ilmus keegi prillidega naisterahwas, lõikas Kaarli kae ümbert sidemed kätti ja hakkas rohuga, mis esitja kangeste kiptas, haavatud kätt pesema.

Kaarel, kes end kui tules tundis, kirjutas walu pärast hambaid ja ohtas kergendatult, kui naisterahwas, pesemist lõpetades, kae ümber piicitusega märjaks tehtud lapid pani ja wiimati pehme sidemega kinni mähtis. Eht küll käsi praegugi nii kui tules põles, siis tundis ta end wähe kergema, nii et tema harilik naljatuju tagasi pööras. Warstigi oli lõbusa jutustuse algus ühe deega tehtud, sest õde istus Kaarli woodi ääre peale, ja hakkas wigases Wene keeles järele pärima, kuidas Kaarel haawatud sai, kas ta juba sõja algusest tegewas wäes on j. n. e.

Kaarel seletas pikalt ja laialt oma juhtumistest sõja algusest tänase päewani, kus juures ta ei unustanud tihti mõnda niisugust wänta pillamast, et õde ühes haigetega, kõhtu kae kätte kinnipidades, naeris.

Juttu lõpetades, soowis ta, et ta õde midagi huwitawat oma tegewusest jutustaks, mida ka viimane heameelega täitis, ja millest selgus, et õde sõja alguses Austria Punases rüstitis oli teeninud, 1915. aasta suwel aga ühes kae haawatuga Wenelase alla sattunud, kus ta praegu teenib.

Wiimastest lahingust B. küla juures, kust Austria-Saksa wäed taganesid, jutustas ta järgmiselt:

"Juba kaks päewa kestis äge laflmine, mille järele Austria wäe, osad B. külast kiireste olid sunnitud taganema. Et ma ühte külamaajasse kae haawatud sõjatiga jäin, kellest üks wenelane, teine madjar oli, siis ei tahtnud ma neid abita maha jätta. Wenelane kindlustas end peale waenlase taganemist teisel pool küla, paarikümne sammuga kaugusel, kuna Austria wäed umbes poolewõrsta kaugusele kaitsetraawidesse seisma jäid.

Nii seiswad nad neli päewa, ja selle aja jooksul oli mul wõimata tuld üles teha, haigetele tee keetmisest, sest waenlane hakkas, suitsu märgates, küla peale tuld andma.

Ka päewal ei tohtinud ma onnisti wälja minna, sest minu walgeid riideid märgates, hakkasid Austria mehed minu peale ägedalt püssidest tuld andma, waatamata selle peale, et nad hästi Punase rüstitis tundisid.

Wiimastel 5 päewal toodi veel 6 meest juure, nii et minu hoole all nüüd kahetsa meest oli, ja toitma pidin ma neid küla piimaga, mida ma õõseti lähedal olewatest külamaajast muretsefin, sest veel olid külas mõned elanikud.

Wiimati aga taganes waenlane kaugemale ja nüüd wõisin ma arsti ja teiste halastajate õdede abil haawad hästi kinni siduda — ja sõitsin ühes nendega eeshinilt kaugemale."

Pea selgus, et laatsaretis pea kõik need Austria olid, peale selle kaks naiswõlsteri ja 2 arsti — kah naisterahwas, ja nüüd oli Kaarli elu päris lõbus, sest poisil oli Poolakeel selge ja Austria õed ja arstid, kes wähe Wenekeelt mõistsid, istusid wahetpidamata Kaarli woodi ees, kes neile nende emateesle wiimama lõbu mistas.

Kõik oleks hästi olnud, kui pagana käsi rahul oleks olnud. Et aga viimane hoolsa rawitsemise peale waatamata ilka rohlem walutama hakkas, ja wiimati üles paistetas, siis ütles naisarst pead wangutades, et haawa sisse midagi musta on jäänud, ja kätt wiibimata peab lõikama, ja et nimetatud laatsaretis lõikamist wõimata oli ette wõtta, siis saadeti Kaarel peale kahetsapääwalist arstimist teise laatsareti.

* * *

Uues kohas paigutati Kaarel seliti walge linaga kaetud laua peale, kästi jalad hästi sirgu ajada, ja jälle nägi ta prillidega naisarsti, kes millegi marlest tehtud näokatte kallas notitses, millest poisil selguste aru sai, et teda magama tahetaks panna.

Haawatud käsi mähiti lahti ja keegi wana arst, kes sõnagi Wenekeelt ei mõistnud, hakkas hoolega kätt wahtima, sealjuures nii kui rahaloldawalt pead liigutades, ja omale midagi habemesse pomiseedes.

Naisarst näokattega tuli päris ligi, ja nüüd tundis Kaarel kange etteirid lõhna.

"Mis teie tahate minuga teha?" küsis Kaarel enne kui marleforw nina peale pandi.

"Magama paneme!" — sai ta noore üliõpilase käest, kes ta ligi oli tulnud, wastufels.

"Aga kui kogemata "tosfu" wälja wõtate?"

"— Siis matame maha..."

"Enne mahamatmist palun tõrwad ja... kodumaale ämmale saata," wastas Kaarel, mille peale kõik naerma pahwatafid; ja pea tundis Kaarel midagi külma oma näo peal, ja kange etteirid lõhn ahwardas hinge kinni matta.

"Kas lugeda mõistate?" kuulis ta naisarsti häält, kes tatet kinni hoidis...

"Mõistan..." wastas Kaarel.

"Siis lugege: 1, 2, 3... noh."

"Üks... kaks... kolm..." algas Kaarel ja luges kuni 32-ni. Siis aga tundis ta kange und peale tükki, ja nii kui läbi une luges ta: Kolmikümneid lo — — Atki hakkas midagi kangeste wurisema, nii kui oleks 50 talunaisi wotkidega tetranud, ja Kaarel tundis, kui kutsus ta kiireste alla — siis oli ta raudteel wagunis, ja rääkis kellegi tuttarwaga magufat juttu.

Atki wõeti kate näo pealt ära ja Kaarel märkas, filmi lahti tehes, et ta laua peal nii kui ennegi lamab, kuna üliõpilane kiireste kätt kinni mähtis.

Eht küll käsi nii kui põles, siiski tundis Kaarel, et käsi enam nii ei palitanud, ja, illes tõustes, nägi ta laua ääres riista sees umbes paari toobi osa werist fodi.

"Kas see kõik käest tuli? küsis ta.

"Jah, sest wesi, millega haawa pestime, on siin teises..." wastas õde.

"Aga kui laua ma magasin?"

"Näitümmend kahetsa minutit..."

Kaarel imestas tahtmata, sest aeg, mis ta laual oli maganud, näitas kõigest paari sekundi pikune olewat.

Siis läks ta oma jaoks määratud woodi, kus ta selili langes ja end nii kui joobnud tundis. Peale seda kui ta tubliste oli väljamaganud, tundis ta ennast kergema, ja hakkas feltfilistega lähemalt tutvustama.

Tema naaber, kes järgmisel asemel magas, oli sapöör, ja mehitejel oli lõhke pomm pahema käe üsna ärapurustanud.

Poisid jutustas, et tema feltfilistega waenlase traataeda oli läinud kätt lõikama, mida märgates aga wiimane pommipildujast tuld hakkanud andma, kus tema käsi purustatud sai. Et ta meelemärguse kaotanud, ei teadnud ta, mis edasi oli juhtunud, waid oli end laatsaretis leidnud.

Teine rääkis, kuidas pealetungimisel waenlane äkki gaasfi lastnud, nii et temal hing kinni oli jäänud, ja suustinast weri wälja purustanud.

Nüüd pidi mehite jaopärast hingama, sest rohkem hinge tõmmates, hakkas ta läkastama.

Teised olid kõil vähemalt wigastatud, mõni käest, mõni jalast, kuna mõnel kuul tultatagust oli kriimustanud. . .

Kolmandal päewal peale lõikamist oli Kaarli raste päew, sest siis kisti kaeluie wahelt sinna topitud marleribakessi wälja, mis nii walus oli, et poisid kats korra meelemärguse kaotas.

Siis aga seoti käsi jälle uueste kinni, ja et mähtimist lõikuseaalis toimetati, siis wõis poisid peale selle põrguwalu wahtida, kudas kellegil rinnalud ükshawal lahti lõigati, kuna mehite ije wagufalt magas ja aimatagi ei wõinud, mis temaga juhtub. Wõitus ei olnud aga Kaarlile huwitaw, sest ju kolm aastat oli ta harjunud weel hullemaid asju nägema, ja nii läks ta oma asemele, kus parajaste riisijupp nii meelitawalt auras, et Kaarel kõigi pahanduste peale lõmpfima hakkas, nii et kõrwad liikusid. . .

25. XII 16.

Laatsaretis R. Kaasik.

P. S. Et Lehemetsa poisil praegu käsi haige on, nii et ta omale midagi muretseja ei saa, siis oleks ta wäga tänulik, kui kodurahwas teda suitsuduga, millest kõige suurem puudus on, rõemustaks, ja wõimalikult ruttu, enne kui hilja on.

Wana aasta õhtul.

Ilus, wainne talweõhtu; wiimane wana aasta õhtu. Rahuliseks jäänud ka lahingukära, sest see on ainult ajutine, nagu äitesetorm, mis okeanil ruttawa tuulispasaga ühes käib; tuleb salaja, teadmata — waihib ka niijama ruttu. Kõik ilm uinub, puhkab päewaaegset wäsimust — puhkab terwe mõddalainud aasta wäsimust, et homme jälle uut päewa ja ühes sellega uut aastat algada. —

Kusagilt kostab kellegi soldati wenekeelne laul. Kurblitult koowad üksteis helid külmusesse ja, neid kuuldes, on tundmus, kui laulaks ta kurba serenadet talweöö salalifele waitusele. Kaugelt üksteisest wilgub nõrki tulute; kusagil haugub koer. Tuleb meelde see aeg, mil koer laupäewa õhtul külas haukus ja poisid pilli ning lauluga „tädiranda“ lätsid. Koer oli aga seal talus tige, kus ilusad peretitred olid: — ei tahtnud poisja sinna heaga sisse lasta. Di, misjagune õnnelik mõte mölgub ka praegugi meeles! Oleks mul uhke hobu, tore saan — kui mõnus oleks siis sätendawa lume peal, kuljuste kõinal, sellele ilusale peretitrelle kosja lõita, sinna, — kus tuli wilgub ja koer haugub! . .

Cesmärgile jõudes, seotsin hobuse õueaia külge, ise aga seotsin sammud, põlsuma siidamega, otsekohse tuppa. — Pere-mees, muidugi, toots mulle tohhe tooli istumiseks ja perenaine küps, kust ma tulen. Kui nad kuulda saawad, et wäga kaugel, siis käits peremees sulast, et see mu hobuse reiale wiiks. Peretititar noor, ilus wallatu, liwaks aga häbenebes tahatuppa; sealt kuuleksin ma tema hõbeselget healt, kui ta ütles: „Ema, too mulle teine kleit aida!“ Aga peagi koowad need ekslikud illusioonid mu hingest. Kaugel on see lõit ja kaugel on ilus peretititar . . . Käesolew elu on selleks liig realne, ning temaga ühes häwinewad mu ideed tühjusesse . . . Cesliinil proksurwad karauli üksteisud püssipaugud. Kui helendaw meteor lendab ratett üle mustawa metsa lat-

wade — siis kustub ja kaob . . . Piita walge wormalise sambana mehitele profhektor õõpimeduses, heljub kõrgel raaguspuude latwuis ja langed siis keerledes madalale, wendawale weepinnale. Seal kui tantstikid wõwarjud lugemata mumiataena, ehmatanud äkilisest walguft . . .

Sõhwates walgub üksteis suurtitipaugu tuli, siis on kõik jälle wainne. Koer aga haugub ja haugub . . .

Kell oli juba 12 ja teegi tuli ütles mulle — head uut aastat!

Alg. Timm.

Sõjawäljal 1. jaan. 1917.

Sõjameeste terwitused.

Cestlased Siberist.

Ja terwitame siis kõiki oma wanemaid ja Tallinna neiusi. Palustime teid, kallid Cesti rahwas, meie ajalehti saata. Karla Pearson, Tallinnast; Hans Leiwman, Tallinnast; Mart Martfit, Tallinnast; Adolf Trautwah, Tallinnast; Oskar Masing, Tallinnast; Johannes Mesitapp, Tallinnast; Jaagup Kull, Tartust; Eduard Riitsman, Tartust; Johannes Tõnismaa, Haapsalust; Robert Kaarman, Haapsalust; Bernhard Kurimäe, Keilast; Hans Aperman, Paidesi; Eduard Rautsman, Tallinnast; Rudolf Habermann, Tallinnast; Julius Lind, Tapalt; Alfred Luksam, Hagerist; Konstantin Künstler, Narwast; Arnold Tammit, Keilast; Aleksander Rammus, Tallinnast; Hermann Truberg, Tallinnast; Roman A. Prommit, Narwast; Oskar Kuulberg, Tallinnast.

Terwitame kõiki omakseid, tuttawaid ja neiusi. Palustime ajawitteks neiuwega kirjawahetust. Hans Wõjang, August Weite, Aleksander Kirp.

Seda ja teist sõjapäewilt.

Nälgijad.

Amerika on otjastanud oma saatkondadele Saksa riikides toidumoonna saata, sest et neil seda toha pealt wõtta ei ole.

Tuleb sihute Saksa diplomat Amerika diplomadi juure külastamiseks, tõmmab haisu ninasse ja ütles, nälgjaste silmadega walgatades:

„Teil wiit praetaks tänä liha?“

„Seda küll. Niisama lihtsalt weiseliha.“

„Ja wõiga wiit praete?“

„Jah, ka wõid paneb koll juure.“

„Prae kõrwal muidugi ka kartulid, pruunid niisugused?“

„Ja muidugi, ilka nagu kord ja kohus.“

„Ja hästi raswane kaste?“

„Noh, kudas siis ilma kasteta; kus liha wõiga praetaks, seal on ka kaste.“

„Aga mina juba tänä kodu lõunat süüa ei jõua, hiljaks jään.“

„Näe, sõitsin teile saatkonda ja jään hiljaks.“

„Ja — ah. Aga mis asja pärast teie just siis tulite?“

„Kodus meil lõunasööd, muidugi, on, kuid saab wana walms. Selle aja peale, kui siit koju jõuan, lõunat juba enam ei ole.“

„Mis teha. Tuleb ette.“

„Ja sealihha lõhna ka nagu tundub?“

„Mis?“

„Sealiha, ütlen, praete ka?“

„Sealiha, armsam, sealihha ka. Lähete juba? Noh, nägemiseni. Eks tulge jälle neil päewil . . . noh, ütlem, tulewa nädal.“

„Teener! Minu palitu. Ole hea, näita, kus teil siin sülekaus on? . . . Tont teab, kudas juu weit jootsma wõtab . . . Aga mina, tead, mõtlen liiduriikidele auft raha ette panna meie jaoks: et lepingu allatirjutamisel igale sakslasele tüll praetud liha kartuliga antaks . . .“

Ena pifarad.

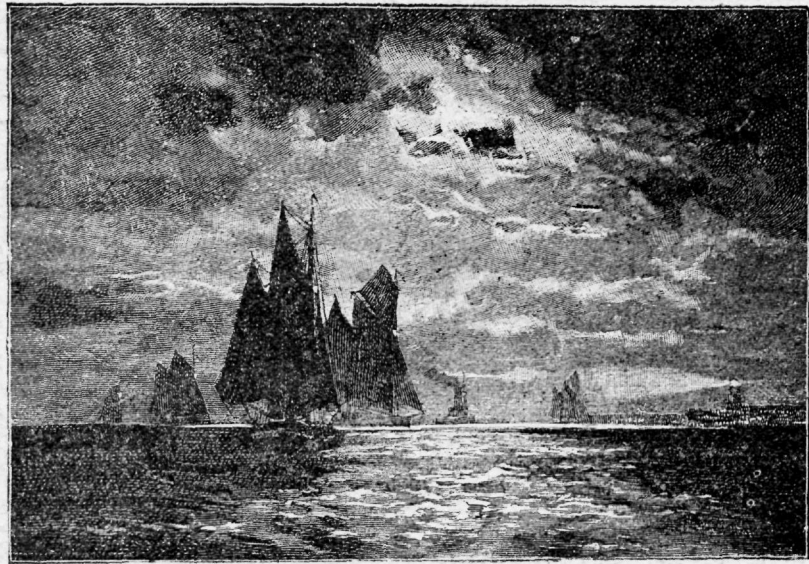
Mu emate, küll jäiwad meele,
kui asfin karmi sõjateele,
ju filmist palju pifaraid.
Kui rong' mind sinust kandis ära,
tõi waenuväljal tagasi.
Siis, emate, jäid nutma sina —
ju kortsus palgelt weeresid
pifarad, nii paljud walusad . . .

Need pifarad nüüd igal ajal
mu meeles seiswad surma rajal . . .
nad säravad kui kallid pärlid
mu filmis, kaugelt — tähteraal. —

Kui lapsena mind õrnalt hoidsid,
mind hellal kätel unutasid
ja õhtu unel magama. —
Nii nüüdki veel su käed mind hoiawad,
siin kuulirahes . . . surmas taitswad —
oh emate! küll alati. —

Sõjawäljal 4. 11. 1916.

Alex. Timm.

Õhtu merel.

Imed.

„Now. Wr.“ jutustab jääse rahuga:

Nowembrikuul 1915. a. j. o. peale Wilna ewakuerimist, nimetati sinna kuberneriks A. R. Baggowut. Kuu aega püüdis ta arwatavaste läbi waenlase wäerinna oma kubermangu tungida, kuid ei jõudnud, ja detsembrikuul 1915 nimetati ta Kursti kuberneriks.

Palju õnnelikumalt käis tema järestulija Krahw Tolstoi käsi, kes tänapäewani Wilna kuberneri ametis on. Grodno kubermang sellewastu sai ühe hoobiga kuberneri, nimelt määrati Krainu sinna märtsikuul 1916 kuberneriks ja ei ole seni sealt veel kuhugile mujale määratud. Pealegi nimetati temale sinna juulikuul uus abikuberner.

Ja las' ollogi!

See on, wõib olla, hea. See, wõib olla, ongi tähtis! .

Nende asjade meistrid.

„Now. Wr.“ trükkib jutujamitse Semipalatinski maalonast tulnud elanikuga ära:

„Noh, kudas teiepool asjad ka seal on? Elu läheb, muidugi, kallimaks . . .“

„Jah, nüüd on kallim. Mullu maksis lihanael 5 kop., tänawu — 6.“

„Teete nalja wõi?“

„Ei sugugi. Meil on liha palju . . . Aga, waat, wõi on märksa hinnas tõusnud. Mullu maksis 27 kop. nael, nüüd aga — 40 kop. Munad ka 18 kop. kümme.“

„Aga kas meile sealt oleks saanud wedada?“

„Nii palju kui tahes. Ja ka weeraha pole kõrge.“

„Ja miks siis ei weetud?“

„Waat, seda ma juba ei tea.“

Aga, waat, meie teame.

Uhelda teile?

Se-he-he . . .

Uudishimulikud olete liialt.

Ütleb, aga siis ei saa sekeldustest ega pahandustest enam kudagi lahti.

Ministritest wõib ju, nagu surnutestki, ainult head wõi mitte midagi rääkida.

Waigime.

N. Sat.

Surm hambaarstidele.

Saksamaa lehed kirjutawad wõidurõõmsalt sellest, kui „täpulis sõjaaegne toit on“.

Imeheda toit.

Nimelt tunnistawad kooliarstid, et kooliõpilaste seas sellest saadik märksa vähem hambawalu ette tuleb, kui sõja-aegsed toiduained sisse seati.

On siiski veel palju parem abinõu selleks olemas, et hambaid täitsa terwetena hoida: hambad warna riputada. Niiugufe Saksa sõja-aegse toitmisewiisi nimelks oleks siis: Surm hambaarstidele!

Taks.

Mitte see taks, kes haugub, waid see, mida woorimehed boikoteriwad.

Neil on taks taksi. Üks — ametlik, millest kinni ei peeta, teine — „kodutaswanud“ taks, millest odawamine ta ei sõida. Esimese taksi järele tuleks sülla puude wedu 1 rub. 20 kop. maksma, teise taksi järele aga — 5 rub., ei kopitatti alla. Samasugune on lugu sõiduwoorimeestega.

Üks meie lugejatest teatab meile oma katsetest woorimeestega taksi järele sõita.

Nädala jooksul tegi ta 18 „otsa“.

Tagajärg: 49 woorimeest tõrkusid päriselt sõitmast; 10 woorimehega sõitis ta priistawi juure, kus 8 kohta protokol tehti, ja 16 woorimeest sõimasid ta läbi.

Lõbus statistika, eks ju.

Pole kuulda olnud . . .

Baari kuu eest, kui Tallinna linnawalitsus Kurna ja Lehinja mõisad oli omandanud, selgus, et senine piimarent-niit mõisale 16 kop. piimatoobi eest oli maksnud.

Selgusele selle üle jõudis Tallinna linnawalitsus ja tegi otsuseks piimarentnitu käest tulewituss, kui ma ei eest, 26 kop. toobist wõtta.

Rubas oli nüüd lugu selle piimaga?

Rentnik sai piima 16 kop. toop. Pinnas looris ta sellel arwatavaste loore pealt ära, liskas, wõib olla, wahel ka wett sekka, ja müüis 26 kop. liiter wälja.

Restimiselt wõttes ei tee see rohkem kui 100 protsenti puhast kasu.

Puuwilja turg Milanos.

Päewa kohta sai ta nimetatutelt mõisadelt 400 toopi piima, feega 64 rub. puhasti.

Dotamine seni asjata ajalehtedest sõnumit, kui suure karistuse osaliseks seehinane liiakasuwõtja on langenud, aga „pole kuulda olnud“.

Linnawalitsus ainult märkis lehes ära, et seehinane piimarentnik arwatamaste liigakasu on võtnud ja arwas sel kombel oma kohuse täitnud olevat.

Wahupeal aga ei saa linnawalitsuse teguviisi kuidagi wabandatawaks tunnistada, kuna meil ometi liiakasu wõtmist karistaw seadus olemas on.

Linnawalitsusel on wäga hästi teada, kes piimarentnik oli, kui palju ta mõisale maksis ja kui palju ta linnas toobist wõttis.

Tähendab, kuigi raske poleks olnud otsusele jõuda, kas siin liiakasu wõtmisega tegemist on wõi ei. Aga seda pole tehtud.

Mispärast?

Liitakasuwõtmine on kuritöö rahwa ja riigi vastu, aga mitte ühistu isiku vastu. Siis wõib iseene eest seista, aga rahwas seda teha ei wõi. Sellepärast peab igati, kes liiakasu wõtmise peale juhtunud, kõigepealt rahwa kasude eest wälja astuma.

Linnawalitsus leppis aga ainult sellega, et sõnum tema esitajate kaudu ajakirjandusesse pääses. Seda on wähe.

Ja meil on õigus oodata, missuguseid sammusi linnawalitsus edaspidi selle liiakasu wõtja vastu mõtleb ette wõtta.

Seft „pole kuulda olnud“, et Tallinnas Kurna mõisa piima 18—19 kop. toop oleks müüdnud.

Paljude . . .

„Paljude, jah, sel inimesel tarwis on? Toop piima, nael leiba, nael liha, nael juhkur . . . aga sedagi ei ole!“

Raadi*) tartus.

Keegi arablane, kes wäga wanaks oli elanud, tundis, et ta surmatund liginemas oli. Ta lasi oma kolm poega enese juure kutsuda ja ütles neile:

„Allah kutsub mind teist, paremasse ilma. Ma tahan oma waca ärajotada. Kõige wanem poeg wõlku poole minu warast, teistmine ühe kolmandiku ja noorem üheksandiku terwest warast.“

Nõnda heides, heitis ta hinge.

Peale seda hakkasid poisid warsti jaotama. Arab'ose warandus oli 17 kaameli ja sellepärast ei teadnud nemad, kuidas jaotada, ja käisid pilwega kaadi juure, et see nende waca kadunud isa soomi järele ära jaotaks.

„Looge kõik kaamelid siia!“ käskis kaadi.

Kui kõik 17 kaameli sinna olid toodud, hüüdis keegi wendadesi:

„Kas peab tõega, oh, tart kaadi, mõne kaameli tiikibets tegema?! Kuid nõndawiisi kaotab kaamel oma wääruse!“

Raadi naeratas.

„Kaamelid meie tapma ei hakka.“

Siis lahles teine wend:

„Kuidas saab muidu kaamelid isa tahtmise järele meie wahel ära jaotada?“

„Nooredmehed,“ ütles kaadi, „tartus on kallis pärl. Igast asjast wõib tema abil üle saada. Seda saate teie warsti näha. Laenake mõneks ajaks oma naabrilt veel üks kaamel.“

Kui kahetsateistkümnese kaamel ka seal oli, ütles kaadi:

„Müüd jaotage isa tahtmise järele.“

Ja wanem wend wõttis poole, see on 9 kaameli, teistmine kolmandiku, see on 6 kaameli ja noorem 1/3, see on 2 kaameli. Wõeras kaamel, kes üle jäi, anti omanikule jälle tagasi ja kõik wennad olid jagamisega rahul, seft igamees oli rõhmem saanud, kui ta seda lootis.

Ja kõik kiitswad kaadi tartust.

Gladiator.

Fifi.

Gladiator

Bernhardi wanaemal on sälekoer, ta on imepikk. Ta kannab teda talwel muhwis ja suwel oma käekottis. Ta on üle kui siid ja waki kui äratamisefell.

Bernhard ei wõi seda koera silmaotsaski sallida. Kord oli ta ennast Bernhardi tšilindris wäga halvaste iluwõlpidanud. Seinekord oli ta Bernhardi uued gl'aeekindad katti närimud. Kolmas kord oli ta Bernhardi pükste peale „midagi“ teinud. Bernhard wihtas koera surmani.

Kui ta ühel õhtul jälle wanaema majasse tuli, leibis ta Fifi poolpimedas taas lamina ees pingil lamamas. Ta wõttis ruttu oma kaelarätiku, mähkis koerakese kõwaste sinna sisse, nii et see sugugi hingata ei saanud, pani siis komposu oma mantli alla ja ruttas minema. Kõju jõudes, mähkis ta kõik veel kord siidpaberisse, pani siis selle puhta kastikesse sisse ja saatis ühes järgmistele ridadega oma wanaemale:

„Kallis wanaema!

Ära ehmata mitte! Fifi on minu wiimase sealwiibimise ajal mulle mantlitastu roninud ja seal äralambunud. Sellega saadan tema surnuteha ära.

Sinu sügawaste kurbastatud

Bernhard.“

Wanaema wastas:

„Armas Bernhard!

Ma tahan sulle diendada. Fifi on wanawiisi terve. Sinu mantli tasku oli üks surnud rott roninud, teda aednik waremalt lamina pingile oli asetanud.

Sinu wanaema.“

Meie Mätsi järgmine (128.) sõjanummer ilmub 28. jaanuaril.

*) Raadi-kohtunik.

Mahakustutatud nimi.

Beneleeleht F. Elseri järele J. Johanson.

Kõik, mis inimene iganes võib soovida, oli James Randersil; lugemata suur, iga päewaga suur, new warandus ja tõikumata kindel autoriteet rahaturul kroonis tema tormilist ja kiiret karjööri!

Tema perekond seisis naisest ja kaheksateistkümneme aasta-sest tütrest Ellenist koos, ja aeg-ajalt, peale hiilgawate pidu-õhtude rääkis temast terve New-York.

Kuid Randersil oli üks iieäraidus: ta põlgas ajakirjan-
dust ja ei nimetanud ajakirjanitka teistki kui „trütimadudeks.“
Mitte ainuski ajakirjanik ei wõinud kiidelda, et tal
korda oleks läinud Randersil mõtteid kuulda saada.

Sellepärast, kui Richard van Glyc omas sportuhinas
wiimased isajade kopitad ära pillas, wõttis tema wana sõber
Burtaan — suure ajalehe „Tähe“ wäljaandja — tema heamee-
lega kaastööliste hulk üles, suuri lootust tema peale pannes.

„Dien nõus,“ lausus Richard rõmsalt, „mis ma siis
pean tegema?“

„Algusets,“ ütles rahulikult Burtaan, „lähete teie Welfi
ja Naslau uulitsa nurga peale, istute tõstetoolil, tüdsete kuni
17-ma korrani ja palute mister Randersil jutule.“

„Zumala pärafi,“ lohtus Richard ära, „teie saadate mind
niisama hästi kui surma . . . sest Randers ei kannata filma-
otstasti ajalehede kirjasatjaid . . . ma tunnen väga hästi
tema waateid.“

„Just sellepärast walisin ma teid selle käigu tarwis,“
ütles toimetaja tiilmawereiselt, „tutwuse tõttu pääsete teie
hõlpsaste tema juure, ja edasi ripub kõik teie oskusest ära.“

„Mis tema käest küsida?“ ütles Richard järele andes.
Burtaan näitas talle uhte rahaasjanduse ajakirjast wälja-
õigatud pabeririba.

„Küsiige tema arwamist „Konsolideeritud alewi ühenduse“
kohta. Mis aksjad need on, kuidas on nende seis j. n. e.“

Ban Glyc wõttis pabeririba, tegi lepiga jumalaga jät-
mifets terwiimslitgutule ja läks.

Tõstetoolis suure, walgest kiwist ehituse 17. korrale tõus-
tes ja üle punasest puust läwe rahamehe kabinetti astudes,
ei saanud Richard küsimusigi walmis formuleerida.

„Mister Randers,“ pööras ta otustawalt tema poole,
„ma tulin „New-Yorki Tähe“ kirjasatjana teie jutule.“

„Olete wist natuke pudeli põhja waadanud,“ tähendas
rahamees.

„Mitte sugugi.“

„No siis olete mõistuse kaotanud!“ kirus Randers, „see
ei ole aus, meie tutwust tarwitades, minu juure tikluda
ja . . .“

„Kuid, mister Randers,“ peatas teda sõbralikult Richard,
„ma olen waejeks jäänud ja olen sunnitud tõõtama . . .
Teil ei oleks ju kuigi tiilitaw mulle paaritaja reaktise artilli
tarwis ainet anda.“

„Mitte tiilgi,“ karjus Randers, „ma põlgan neid igale
poole ronijaid „trütimadust“, põlgan seda äraaneetud ajakir-
jandust, mis oma wabeleitiikumifega mu isitlifesse olemifesse
mu elu ära mürgitab . . . ei saa iammugi astuda, kui juba
kõigis lehtedes karjutakse: „Randers . . . Randers . . .
Randers!“ . . . Kas ma tõeste nagu ifet fogu eluaga pean
seda äraaneetud ajakirjanduse uudishimu kannatama.“

„Wäga kahju,“ ütles Richard jumalaga jättes, „wast
teine furd olete wähe fildamad.“

„Zialgi,“ lõpetas Randers terawalt, „ja ma soowitan
teile mitte kunagi ajakirjanduse efitajana minu juure ilmuda
— järgmifel fõral näitan ma teile lihtselt uft.“

Booletunni päkäst teatas Richard kurwalt õnnetu wiffiidi
tagajärgi toimetajale.

„Läbitukkus!“ urifes see, „ja ma lowifin nii wäga teie
tutwuse peale temaga.“

„Kõit ei ole veel kadunud — kannatage,“ tähendas
Richard rahustawalt, „ma loodan mifis Elleniga, tema tü-
rega, kokku saada ja siis saame alles näha . . .“

* * *

Richard van Glyc hüppas oma koha pealt nurga lau-
kese juurest suure wõrastemaja saalis üles ja tõttas ühele
noorele wangistaw-ilufale neiuale wastu.

Uueste afna ette lauakese äärde istudes waatafid nad
ülteisele otja ja naeratafid.

„Ellen“, algas Richard kindlast, teie ifa ajas mind
täna oma poolt wälja!

„Mis?“ imestas see.

„Jah! Ma tulin tema käest „New-Yorgi Tähele“ teateid
muretsema ja tema . . .“

„Do, siis saan ma aru!“ hifkas neiu naerma, „küll
on teil ta mõte! kas te fihla wõdasite?“

„Ei, ma astufin nimetatud lehe kaastöölifeks. Seie teate
ju, et ma hoopis waejeks olen jäänud.“

Ellen punastas: „Kuid mifis teie läksite, teie teate ju
tema waadet ajakirjanikkude peale!“

„Jah, „trüit madude“ peale.“ . . .“

Ellen punastas weel rohkem: „Ma olen seda nime ka
kuulnud. Mamma nurifes ka alati ajakirjanduse üle, kuid . . .
— ta naeratas — loeb alati kõite, mis tema lõuafõõtikdest
ja piduõhtudest kirjutatakse. Kuid iftelge mulle, mifis kõik toime-
tajad minu ifa arwamifst teada soowiwad?“

„Tema on mõduandew rahamees, ja tema sõnal on
hõrse peal kulla wäärtus.“

Ellen hammustas alumifst huult ja ütles: „Kui mina
toimetaja olefifin, mu taitatfifin teifst moodi! Ma ei trüitiks
mitte ainuski fõrda tema nime, mitte milgi juhtumifel.
Küllap siis näets, felle tätre wõit jääts!“

„Eius taitatalse teifiti“ naeratas Richard.

„Kas mõitete teie weel katfuda tema jutule pääfeda?“

„Weel ifts fõrd . . . kuid ainult ühe nõidu-w-ilufa neiu
pärafi, nimega Ellen.“

Elleni näole tõusis hele puna, ja ta hüppas toolilt üles:
„Kell on juba kuus, pean ruttama . . .“

Auto juures jumalaga jättes, wahetasif mõlemad fõgaw-
õna pigu, ja Richard läks raskelt õhates toimetufesse.

„Noh, mis on?“ küfif Burtaan wastu tülles.

„Ma leidfin abindü, millega Randersif taltfutada.“

„Tõdeste?“ hüüdis toimetaja, toolilt üles hüppates.

„Kustutage James Randersif nimi lehest maha, tehke
leping felle üle kõigi toimetajatega, ja teie saate warsti ta-
gajärgi näha! . . . Pange nimi „Randers“ ühets kuuls,
poolets aastaks ehk, kui tarwis peaks olema, terweks aastaks
feitsme taba taha!“

Toimetaja waatas kaastundmuse ja ofawõtmifega Ri-
chardi otja: „teie olete häige, sõbrake, kahtlemata . . .“
algas ta.

„Wõlland!“ hüüdis Richard terawalt „teie ei taha wae-
waks wõtta mu ideet läbi kaaluda, kuna ta findab edu tõo-
tab — Kas teie tõeste aru ei saa, mis fellele „mahakustu-
tamifsele“ järgneb?“

Toimetaja mõtles wähe aega ja puhles siis laginal
naerma: „Teie olete genius, Richard; tõdeste, see on suure-
pärcane kätte.naksmine. Weel täna tufsume erafõrdie toime-
tajate koosoletu kokku ja siis saame näha, mis Randers
pajatab!“

* * *

Waewalt mafjab kõnelda sellest, misfugufe naerulogina,
terawuste ja nalja saatel järgmifel päewal New-Yorgi aja-
lehele toimetajate erafõrwalifil koosolekul Randersif, tema
naife, tütre, panga ja hõrse wäärtpaberite ajakirjandusest
wäjalütkamine ühel häälel läbi läts.

Silmapilt oli õnnelikult walitud, fests fellefama päewa
õhtul oli misfifis Randersif pool suur piduõhtu tuulmata uhte
tantfuga.

* * *

Peale hommikuwene wõttis mifstris Randers laua pealt,
kus terve kuhi hommikuft ajalehti oli, ühe lehe ja ütles
wäfinud ja põglitu häälega: „Waataime järele, mifis need
kirjasatjad mu piduõhtust lufskawad!“

Sarjunud waade libifes tuttawasfe lehenurka ja awaldas
imestust. Mitte midagi.

„Ei saa aru“ tähendas mifstris Randers, teifst lehte wõt-
tes . . . Seejama tagajärg! Toatidruk tõi wihajse proua
käfu peale kõik New-Yorgi hommikuft ajalehed. Mitte

Harjumine.

Intelligentide klubis oli „väike“ pidubüroo lõpule jõudnud ja laugelt suurem osa külalistest juba lahtunud. Minult mõned paarilejed kudrutavad veel ühikute laudade taga. Seal ütleb üks sõber teisele, direktorile:

„Noh, lähme juba, lähme. Näed, kõik lahtuvad juba. On sul siis tõeste meeldinud viimaseks jääda?“

„Pole wiga, wend. Ma olen sellega koolipingist saadit juba harjunud.“

Läts naisega riidu.

Wene keelest E. R.

„Tont teid mõtaks! Tuled teenistusest kogu, aga nemad sõõdavad sind teab millega! Ja nimetadagi ei tohi! Ütleb korra, siis on tohe kisa, nurr lahti! Olgu mina kolm korda neetud, et naiste mõtisin!“

Mees wistas lusika taldreksesse, kargas ülesse ja tõttas toast wälja, wihahelt uft oma järel tinni lüües. Raine hakkas nutma, peitis näo salvrätikusse ja läts ta toast wälja. Ed. naised olid lõppenud.

Mees tuli oma kabinetti, heitis diiwani peale ja surus näo padjadesse.

„Kes jarmik sundis mind naist mõtma!“ mõtles ta. „On aga mõnus see perekonnaelu, ei ole midagi ütelda! Pole veel saanud diei naisemees ollagi, kui juba isu tunnend ennast maha lasta!“

Weerandtunni pärast kuuldufid uffe tagant tafased sammud. . .

„See on ju päris loomulik. . . Põhendas, kirus, ja nüüd tõnnib uffe taga, tahab ära leppida. . . Aga tont teda mõtku! Ennem poon enese üles, kui lepi!“

Uks läts lah'i ja lütati jälle tinni. Keegi tuli sisse tafaste, arglikkude sammudega ja lähenes diiwani.

„Hea tüll! Palu lepitust, palu, nuta. . . Midagi wist selle eest saab,“ keertesid mehe peas sapifid mõtted.

„Mitte ühte sõna ja minult ei kuule, wõi kas sure. . . Wagan ja, näe, ei taha rääkida!“

Mees surus oma pea silgawamine patjadesse ja hakkas norstama. Kuid mehed on niisama nõrgad kui nais-terahwadki. Neid on kerge wihastada ja niisama hea ta lepitada. Enese selja taga sooja teha tundes, nihkus mees tangetaelselt diiwani selja poole ja liigutas jalga.

„Ja—a. . . Nüüd ronib ligi, meelitab. . .“ mõtles ta.

„Warsti hakkab ta öla peale juudlema, langeb põlwile. Neid õrnusi ei wõi ma kannatada! . . . Kuid siiski, tale on tarwis itka andeks anda. Temale on ta praeguses seisukorras kahjulik ennast äritada. Siinani teda natuke aega weel karistuseks ja annan andeks. . .“

Ta tõrwa juures tostis jügew õhklamine, selle järele teine, kolmas. . . Mees tundis öla peal wäike kae puudutamist.

„Noh, tont temaga! Annan tale wiimane kord andeks! Nitab juba tema, wasefefe, piinamise! Seda enam weel, et ma ta ise süüdlane olen! Tähtjast asjast mõtisin mäsju. . .“

„Noh aitab, mu kallite!“

Mees sirutas kae tahapoolle ja mõttis sooja teha ümbert tinni.

„Tõhü!!!“

Tema kõrwal lamas ta suur koor „Diana“.

iheski nendest ei seisnud ainuski rida eilaõhtusest uhest pidust?

Põlgtusega wirutas austatud daam kõik lehed pörandale ja langes jõuetult patjade peale.

„Mis teil on, mamma?“ kostis Elleni hääl, „kas teie ei ole weel ennast wälja puhunud pidu wästmusest?“

Woodist kostis urin, kuid Elleni pill langes juba pörandale, korisutatud lehtede hunniku peale, ja ta hüüdis:

„O, mamma, kas siis wõib tühiaste ajalehe märkuste pärast nõnda närwilisets minna! Kas' nad trükitwad mis tahawad!“

„Kas sa oled juba lehti lugenud?“ küsis hääl fängist.

„Ei.“

„Noh, siis sa ei tea, kuidas meid haawatud on. . . kõigis New-Yorgi lehtedes alandatud.“

Ellen mõttis elawalt hunnikust lähe lehe: „Taewas, mis nad seal on siis trükitinud?“ hüüdis ta.

„Mitte midagi“ ütles tuimalt mistress Randers.

Elleni nägu hakkas hülgama: „Mis siis sellest on?! Teie peaksite rõemustama, mamma, sest teie äritaste ennast ja nurisestite nii wäga ajakirjanduse peale tema julmi meie eraeluse tikkumise pärast. . .“

„Ma rõemustan,“ wastas mistress Randers libedalt, ohates ajalehede hunniku peale fängi ees waadates.

Lund aega hiljem ilmus James Randers oma kontori ja kutsus lähe kirjutaja:

„Dunwood! Kus on wäljalõiked ajalehetekest?“

„Buldi peal, sir, nagu harilikult.“

„Ei ole asjalitub,“ hüüdis Randers nurisedes, „waid ainult „seltstonna elust“?!“

Kirjutaja hakkas segaselt minnes kogeleva.

„Ei ole midagi,“ lausus ta lõpuks kogeledes.

„Eugesin, kuid ei ole midagi! Ma mõtlesin, et teie ifegi eilase pidu edasi olete lütanud.“

Randers läts tumepunaseks:

„Hea, mõite minna!“ ütles ta katkeliiselt, oma paberitesse wajuades, ja kirjutas juure: „ometi kord on need „trükitmaod“ meid rahule jätnud! . . .“

Kuid raha ja börse lehtedesse waadates, ei suutnud ta imestuse ja pahameele hüüet tagasi suruda. Ka siin ei olnud kusagil tema nime nimetatud.

„Tuntud pangamaja“, „maailma kuulsusega rahamees“, „asjaajaja, kes oma mõistlikkuse ja ettevaatuse poolest tuntud“ ja palju muud sellesarnast täitis alles weel eila igalpool efinewa Randers'i nime aset.

Kest süda-ööse tunnil...

Kest süda-ööse tunnil,
kui Tallinn hingamas,
On näha mõnda laimu,
Kes wiisalt walwam s.

Kest süda-ööse tunnil
Seal potab woormees
Ho essi tule walgel,
Sest „tunded“ alles sees.

Kest süda-ööse tunnil
Eit tõttab rutuga,
Sest, waate, uhkrusaba
Peab walmis jettima.

Kest süda-ööse tunnil
R. M. weel higistab
Ja lambitule walgel
Teateri t—arwustab.

Kest süda-ööse tunnil,
Mäe, konda „kroni“ ta
On saanud wähe mahti
Ja hakkab kärwama.

Kest süda-ööse tunnil
Üks majaperemees,
Kes tarasku pidust tulnud,
Seal puhkab renkli sees.

Kest süda-ööse tunnil
Paul näitelawa peal
Küll tantšib, hullab, ketšib
Ja „pöörast ööd“ teeb seal.

Kest süda-ööse tunnil
Üks kaupmees higistab;
Ja jahutotta kannab
Ja teldri peidutab.

Kest süda-ööse tunnil
Kaeloda walge ta.
Wist „pirukas“ on wisa
Ja annab näsida...

Kest süda-ööse tunnil
Meid tuldaks waatama.
Sa naerad ja loed „Matši“—
Mind wiidaks „fidima“...

Gladiator.

„Sumal hoidku, misjuguft hinda teie nõuate! 15 rubla trakside eest! See on ju meeletu.“

„Olge ikka, herra. Sind on praeguse aja lohta üsna mõistlik. Teie naabrilt küsisin ma aga küll praegu niiu-
guse hinna, et omalgi hirmus hakkas.“

Et meie jaanuarikuu algusel uusi tellimisi ootamata palju kätte jõudis, siis tuli meil lehtedest puudus, kuigi neid rohkemal arwul trükkida lastud olime. Mitmed hilisemad tellijad jäid sellepärast esimesest (125.) numbrist ilma. Palume seda lahtelt wabandada ja katsume, kui wähegi võimalik, neile puuduwa numri weel selle kuu sees järele saata.

Rõige austusega

„Meie Matši“ talitus.

Ja kui telefon helisema hakkas ja börse pealt järelepärimised tema terwise seisukorra üle tulid, ei kannatanud ta seda wälja; jättis asjatalitused kõrwale ja läks kodu.

Börse peal walitjes suur jægabus. Dotamata, arusaamata ja ühemeelne ajakirjanduse waitimine kõigist, mis Randeršise puutus, sünnitas kolebat korratust. Rõige mersikumad kuulujutud liikusid börse peal.

„Randers on haige... katastroof... õnnetu juhtumine... peaaegu surm,“ käis suust suhu...

Randers kistus peast juuksed, oli pööraselt wihane ja tampis meeletus ärituses jalgadega ja, lõpuks, tundes, et kõik tema lootused otjastawa hoobi peale, mis „konjolideeritud alevi ühendus“ tale selle päewa jooksul wõis tuua, puruneda ahwardasid, oli ta walmis järele andma.

„Kutjuge telefoni teel mister van Glyck sija,“ käskis ta oma kirjutajale.

* * *

Kui Richard Elleni selkis, kellega ta „juhtumisi“ tõs-
tepoolis koitu sai, läwale ilmus, tabas ta Randerši tele-
graafiaparadi juurest, mis börsega ühendatud oli, ja lintide
rdut pörandal aina kaswas...

Kui see edasi lestab, olen ma juba homme purusta-
tud,“ hüüdis Randers hingeldades, „teie näete,“ näitas ta
alataja wenima telegraafilindi peale, „minu wäärpaberid
langewad börse peal... kui ajakirjandus mind ei aita,
siis olen ma otjas.“

„See on wäga wõimalik,“ ütles Richard rahulikul-
t, „ajakirjandus on, nagu näete, jõud, mida arweesse peab
wõtma!...“

„Ma olen igasuguste järeleandmistele peale walmis,“
jattas Randers, „soowite kirjasaatjate jutuajamist...
siis... kümme... sada jutuajamist... kui aga mu
nimi homme hommikul uneste jälle ajalehtedes seisats!“

„Lugege see märkus läbi,“ ütles Richard, wäikest trüki-
lehte rahamehe filmade ette tõstes, „see on esimene tingi-
mine, mille täitmise järele ajakirjandus nõus on teiega ära
leppima.“

„Mister ja mistress Randeršid teatavad, et nende tütar
Ellen mister Richard van Glyckiga kihlatud on,“ luges Ran-
ders lõwaste ja waatas terajelt punastanud tütre peale;
selle järele läks ta pill, natuke tumenedes, „Tähe“ kirja-
saatja peale, kuid ainult ühels filmapilguks.

Järgmisel minutil naeratas ta ja ütles:

„Kui mõlemad huwitatud pooled nõus on, siis ei leia
ma pöhiust selle wastu olla!“

„Kõik New-Yorgi ajalehed trükitiwad homme selle mär-
kuse ära,“ ütles Richard waimustatult, drnalt Elleni peale
waadates. „Ja ühepäewa-sõda ajakirjanduse ja mister
Randerši wahel lõpeb rahutegemiseega altari ees.“

Jällemüüjaid,

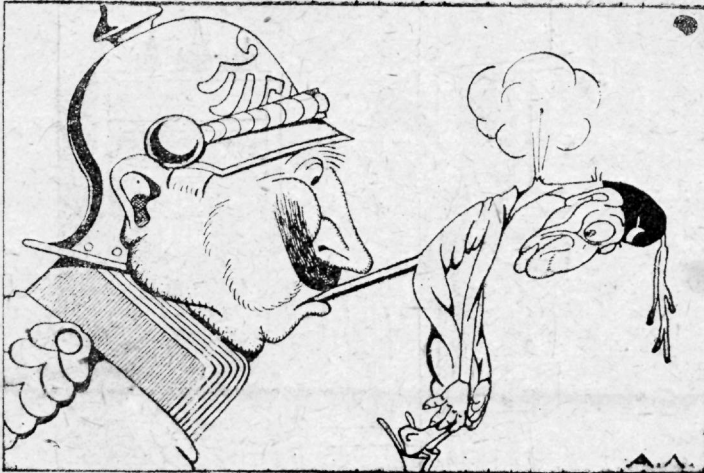
kellel „Meie Matši“ 125. sõjanumrit weel järele on,
palume neid wiibimata meile tagasi saata.

Austusega „Meie Matši“ talitus.

„Meie Matši“ 125. sõjanumreid

wahetatatakse toimetuses ümber ehk oste-
tatakse tagasi.

Seinatalendri wõiwad lugejad omale jätta.

Keiser: „Noh, tema olen ma nüüd lõpulist tühjaks suitsetanud!“

Türk: „Mis — see on kõik tühi asi, aga vaat, kui wenelased mind Euroopast välja suitsetavad, see on juba libedam!“

Ettematstud ehk kaupmehe uhkus sõja ajal.

Teise klassi wagnis Soome raudteel sõidab keegi ritas Wene kaupmees. Et oma patule tehale paremat sejutorda luua, seab ta ennast nii mõnufalt istuma, lihitest jalgu wäljasirutades, paneb sigari suhu ja jääb selle järel nagu pool-tulluma, ise sealjuures seda head mõnufalt maitsies, mis wagnis pehme pödrutus ja raswasele tehale patub.

Korruga ilmub ta nagu läbi une oma ees automa-tormast ja sealjuures kirja: rongi seismapanemise jaoks; millele aga weel järgmised sõnad juure on lijatud: „Res ilma põhjuseta rongi kinni peab, maksab 25 rubla trahwi.“

Kaupmehel tuleb tore mõte, rongi seisma panna. Mis minusugusel mehel see 25 rubla maksu on — küsib ta mõtleb ta ja keerab sealjuures toruade lahti. Rong jääb seisma. Kõik reisirjad satuwad ärewusesse: „Mis on juhtunud? Res pani rongi seisma?“ küsib üks ja teine.

Tuleb konduktor ja sandarm. „Res? ... Teie herra panite ilma mingisuguse põhjuseta rongi seisma?“ „Jal!“ „Sandarm, kirjutage prototoi, maksate 25 rubla trahwi!“

Kaupmees ei tee sellist wäljagi, mis tema ümbruses sünnib, waid wõtab suure rahapunga pillkamisi tastust wälja. „Mis? ... Teie, karjapoisid, tulete siin mulle ette-heitteid tegema? Kas arwaie et mul raha ei ole?“ Wõit-b kottis sa: aruhalise wälja. „Sähle, siin on raha, tada rublal pidage aga sellega ühes meeles, et muist raha ettematstud on ja ma weel enne, kui rong Petrogradi jõuab, teta kolm lord seisma panen!“

Alex. T—m.

Matohane raamat

Uisu-sport

Sihijooks, kiirjooks, kunijsjooks, jäätants. 58 joonistusega.

Sind 40 kop.

Radu „Teaduse“ kirjastus, Tallinnas.

Waleste arusaanud.

„Kuule, eit, liig wara on koju minna, lähme parem teatrisse,“ ütles isand Meier, sõbra juurest pi-dult tulles, kus ta seda wa' kawatist rohkeste saada oli olnud, mis oma mõju ta isand Meieri kohta warsti näitas, sest mees oli kaunis ahwis.

Et abikaasal selle wastu midagi ütlemist ei ol-nud, lätsidki nad teatrisse.

Saali sisse minnes ja piletit ette näidates, ütles pileti järelwaataja, isand Meieri poole pöördes, kelle tõikaw käit tale filma oli puutunud:

„Ahwiga ei lubata saali minna!“

„Noh, siis lähen ma üksi „Orfeust pörgus“ waa-tama. Sa wõid mind milaua siin tojas oodata!“ ütles isand Meier oma abikaasale.

eg.

Et ole huwi.

Emma: „Vga Emma mispäraft ja enam Inglis-keele tundisi el. tahh wõtta?“

Tütar (gümnaasiumi 7. klassi õpilane, kurwalt): „Mä tawis ma ennaft ilmaaagu waepwan. Kõik Inglise laewamehed, kes meie ünnas ajuwad, on omale prauudid wälja walitud, ja kes weel ilma õu, nendel on juba naised Inglismaal.“

eg.

Sari poeg.

Emma (isale): „Kui imelik, herra ja proua Behmannil on mõlemil ühel ja seltsamal päewal sünnimispäewad.“

Wäite poeg: „Nad on wist taltsitud!“

eg.

Ilmus trükiti

„Teaduse“ tähtraamat

1917. a. peale

Wastakäit. Kõigekasulikum ja tulufam maa- ja linna-rahwa tähtraamat. Sisults peale harilikude kalendri-eadete, juhatused aednikkudele, linnufaswatajatele, mesinikkudele ja jahimeestele iga kuu kohta; külgehakkawad haigused ja nende wastu wõitlemine; ühis-tegevus; tudas ja kui palju peame meie sõõma ja jõõmiskunsti.

Sind 30 kop.

Saada igas raamatukaupluses. Pealadu „Teadus“ Tallinnas.

„Meie Matsi“

tellimiste wastuwõtmine wältab edasi.

Tellimise hind tärtsaamtjega aastas 5 r. 50 l., 6 kuu eest 3 r. 3 kuu eest 1 r. 60 l. Toime-tuseft ise ära wites: aastas 4 r. 50 l., 6 kuu eest 2 r. 30 l., 3 kuu eest 1 r. 30 l. Ilmus iga lauwäew Adressi muutmise eest 10 kop. Adressi muutmisel ja tellimise uuendamisel palume senist adressi ke. teatada.

Toimetus ja talitus:

Tallinnas, Sarju ja Küküki mulltsa nurgal nr. 46/15, „Teaduse“ raamatukaupluses.

N. B. Üksitute numrite ostjaid palume lahkest tärehe panna, et neile ostmisel mõnda teist „Meie Matsi“ nime- ja kujulist lehte meie lehe asemel tärts ei pistetaks.

Добр. роук. гякаыроо.

Wastutaw toimetaja Jakob Jaason.

Wäljaandja J. Muni.

M. Schiffer'i trükk, Tallinnas

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR